

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Sakk a gajdosoknak.

Budapest, december 20.

(v.) A tanuló ifjuság, élve a karácsonyi szünetet adta szabad idejével, szervezett ostromot intézett a fővárosnak ama mulatóhelyei ellen, ahol idegen gajdosok idegen nyelven, idegen trivialitásokkal szórakoztatják az olesó és banális kedvtelésre pályázó közönséget. Szépszerivel próbálták eleinte a többnyire német ajkú „*artisták*“ kiszorítását, majd kölcsönös szidalmazással s püfölléssé fajult el a dolog, s a végén tömeges felvonulásokkal, ugyanez az utca karhatalmának kifejtésével mégis csak sikerült ama mulatóhelyek tulajdonosaitól nyilatkozatot kicsikarni, amelyben a német gajdolás beszüntetésére kötelezik magukat. Ez a diadal az elmúlt éjszakán aratólott, azóta csend honol a külvárosi spelunkák borgózsó táján s a harcban elfáradt hősök immár pihennek babéraikon.

Sokan parciális honmentést látnak a közlelem illetén kimenetelében. Mi józanabb szemmel nézzük a dolgot, magát az ifjuságnak ezt az akcióját igen nagyon csonkának látjuk, előzményeiben pedig egy kis bökkenőt s találunk. Szóljunk előbb a bökkenőről. Nemrégiben, amikor még nem volt karácsonyi szünet a főiskolákon, s a tanuló ifjuságnak tehát komoly studiummal kellett volna idejét töltenie, a képkoszorúzás ügye terelte a tanuló fiatalság viselkedésére a közfigyelmet. Akkor bizony merő szereplési viszketet volt a fiatalság akciójának rugója. Talán egyéb is, a dolog legalább veszedelmesen hasonlított ama bizonyos nacionalizmushoz, amely a felekezeti reakciót rejtegeti nemzeti motívumok mögé. De tegyük fel azt a jobbik esetet, hogy szereplési viszketeggel volt dolgunk csupán. Még így is komoly bökkenő ez a bökkenő. Nemcsak azért, mert a tanuló ifjuságnak a kollokviumokon és a szemináriumokban illenék szerepelnie, hanem egyéb okból is. A nemzeti

érzést ugyanis szent és magasztos dolognak tartjuk, amit semmiképp nem szabad éretlen tüntetésekkel profanizálni. Fölteszszük diákjainkról, hogy Petőfi Sándort eléggé magyarnak tartják, noha neki is szegénynek amugy mestersegesen kellett magyar névre szert tennie. Hát ez a Petőfi Sándor is azt vallotta, hogy a hazát erős érzéssel kell szeretni, nem pedig lármával. S ő dalolta azt, hogy: „Kinek a hon ajkain van mindig, nincsen annak, sohasincs szívében.“ Amiből annyi legalább is következik, hogy nem azok szeretik legjobban a hazát, akik a legnagyobb zajt csapják érte. Hát az a képkoszorúzás átkozottul éretlen vállalkozás vala. Arról nem is szólunk, hogy a diákság kinevezett pingálót Petőfi-é olyan valakit, akit Petőfi legfőbb pingálót Kerényi Frigyesé telt volna meg. Hanem szólunk arról, hogy ifjaink a nemzeti cínozúrjával nem a művészeti felfogást és előadást, hanem a témát vették. Ami bizony nemcsak éretlen, hanem bolond dolog is. Mert ezen a nyomon indulva, magyar nemzeti koszorút érdemelt volna például az a spanyol festő, aki néhány évvel ezelőtt magyar subában pingálta le egy akkor Párisban élő íróársunkat, holott Munkácsynak ama képei, amelyek Milont és Mozartot, vagy a Krisztus-trilógiát ábrázolják, ugyanezen mértékkel mérve idegen szellemű alkotásoknak volnának tekintendők. Hát amely akcióban ilyen kevés a komolyság és a logika, az a kedvezőbb esetben merő szereplési viszketegből, a rosszabbikban valamelyes, magát elárulni nem akaró elfogultságból eredhetett.

Ilyen előzmény után némi bizalmatlansággal fogadhatnók a tegnapi lezajlott gajdos-háborút. De nem tesszük. Jóleső érzéssel fogadjuk azt az elért eredményt, hogy ezután német trágárságok nem fognak ékeltelenkedni a főváros éjjeli mulatóhelyein. Aki e földön mulatni akar, az mulasson magyarul. A magyar nyelv s a magyar szel-

lem nem hajlik ugyan a trágárságokra; de aki trágárságokon akar mulatni, az legfőleg nem mulat ezentul. Ideig tehát rendben volna a dolog.

Két dolgot azonban ne várjon tőlünk senki. Sem azt, hogy örömkönnny fakadjon szemünkben e diadal miatt. Sem pedig azt, hogy befejezett harmonikus egésznek tartjuk a tanuló fiatalságnak ezt az akcióját. Bárha rendjénvalónak találjuk a német gajdolásnak minden eszközzel való beszüntetését, de már azon sehogys tudunk lelkesedni, hogy az éjjeli tivornyák színhelyén a Himnusz és a Rakóczy-induló hangjai közt s egetverő éljenzés közben irattak alá a megrohant kávéskökal az idegen gajdosok halálos ítéletét. Borgóztól mámoros férfiak. Festett arcu és festett erkölcsű fehérnépek tanyáin, ahol a feneketlen léhaság a könnyelmű bünnel kacérkodik, nem lehet nemzeti csatákat nyerni. S bizony mondjuk: nem arra valók azok a szent dallamok, amelyek zsolozsmái a halalmegvetésig elmenő hazafias áldozatkészségnek, hogy a szenny és a züllöttség csarnokaiban csendüljenek meg. Tragyadombokat csendben takarítanak el; de olyat ki hallott valaha, hogy nemzeti zászlók lobogtatása és a honszeretet szoltárainak éneklése mellett hánytak volna szét ganajdombokat. Aztán erősen csonka is ez az akció. Mert legyen szabad fölvetnünk azt a kérdést, hogy az utolsó német gajdos eltakarítása után vajjon megszünt-e a magyar földön minden magyartalanság és minden hazafiatlanság? Isten ments, hogy bárki ellen, bárkit is izgatni akarnánk. De ha nem látja a fiatalság, merre vannak a magyarságnak a német gajdosággal legyőzése után is fennmaradó ellenségei, hát egyszerűen rámutatunk egyik két tényre és jelenségre. Itt vannak például a nemzetiségi törekvések, amelyek egytől-egyig nyilvánosság megtagadásai a magyar állameszme nemzeti tartalmának. Ezek

T Á R C A.

Utravaló.*

(Thury Zoltán könyve.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Gođa Gősa.*

A *Katonák és Asszonyok* szerzője irodalmi jellemének szembeszökő vonásai kétségkívül ezek: kiválás és eltérés a nálunk divatos s a nálunk megszokott írói alkotás módjaitól és eszközeitől; leküzdhetetlen erős törekvés arra, hogy más magyar író pennája által soha föl nem szántott talajon szántson; megalkuvást nem ismerő hirdetés bizonyos életprincipiumoknak, melyeknek helyességét vagy helytelenségét vitathatják a moralisták, a szociológusok és a politika aktív munkásai, de amelyek felette tiszteletreméltóak, mert egy küzdelmes művészpálya s egy küzdelmes embersors értékes tapasztalásaiából szövdöttek egységes egészzé.

Amig a két első vonás szokatlanul eredeti művészt, a harmadik az eredeti gondolkodót mutatja Thury Zoltánban, kinek művész-portréját tökéletesen csak azok értik meg, kik meglátva benne az érdekes embert is, annak a mérészmondatok értelmét keresgélők, mely most megjelent *Utravaló* című kötetének olvasása közben, sok őszinte szubjektív vallomása közt legjobban meglepett:

A ti apátok — mondja gyermekeinek — nem valami jó ember.

A jóságnak, a közönséges értelemben vett hitványkodó, bohóckodó, férfiatlan és tartalmatlan jóságnak tudatos hiánya, alapja, oka és magyar-azója Thury Zoltán művészet-eredetiségének és erejének, érdekes szomorúságának, gyakran félreértett mogorvaságának, szókimondó bátorságának, fájdalmas meghasonlásának, annak a befelé való élésnek, mely bizalmatlanságnak és tartózkodásnak látszik, de mely nem más, mint az a nagy elfoglaltság, mely nem ér rá arra, hogy a mi kiesinyes jóságoskodásunk pepecselő munkáiban részt vehessen olyan lélek, mely már megtalálta a maga külön erkölcsi, politikai és társadalmi törvényeit. A mi hétköznapi jóságunk tisztelete az élet minden vonatkozásában, az idő minden percében hiányzik Thury Zoltánból, benne megvan az a borzasztó erő, mely a konvencionális jóságnak végleges száműzéséhez kellett s megvan az a hatalom, mely lezsalítja a régi isteneket trónjaikról s akárhogy jajongnak belsejében a gyermekkorában beléneveit, megnyugtató és ugnyezett „kedves“ kis házi szentek, az ő férfilekébe többé nem veszi vissza őket. Az *Utravaló*-ban találtam meg e lelki forradalom utolsó vívmányát abban, mikor az apa így szól a fiához:

— Van egy isten, csodálatos, világrendítő hatalmasságu nagyság, de se a katekizmusban, se az égben, hanem szunnyadóban, tétlenségben annak a nagy összességnek a lelkében, ami az ember. Ha egyszer jönne az új Jézus sok, sok apostollal és mindeniknek lenne egy aranyveszteszője, vagy egy fűzfavesszője, amivel ha megkoppintja az ember szívét, egyszerre egyet gon-

dolna az egész világon mindenki, aki gondolkozni tud, akkor belőlünk, valamennyiünkbelől emelkednék fel a fellegeken túlra a Mindenható. Nem az, akit az embergyermeknek megalkottak, hogy féken tartsa benne az állatot, hanem amire azt a képet megteremtette az idők egymásutánja. Ma már nem kell azt mondani, hogy: Isten teremtette az embert. Ezt nem hiszi a tulfinomodott, már a naivságból se vakon hiszékeny kor. Az emberből megszülethetik az Isten. Nem egy anyától és apától, hanem századok, ezredek vajdásából...

Jöjjön, jöjjön...

Ime Thury Zoltán egyetlen istensége: az ember, az *egyed* gondoló emberiség. A régi, detronizált Isten száműzetése ez, egy erősen modern lélek belsejéből. Ehhez a Thury-nál őszinte detronizáláshoz pedig sokkal nagyobb erő, sokkal nagyobb egyéniség kell, mint ahhoz, hogy szívünkben polgári nyugalommal, polgári hálókötésben, polgári hálósípkában kényelmesen megtartsuk a bibliai istenséget s jók legyünk a jóság ama együgyű szabályai szerint, melyeknek oly kevesen keresik ma már lényegét, hanem inkább azokat a réseit, melyeken kényelmesen ki lehet bujni a kötelesség alól. Az Isten ilyen őszinte száműzéséhez és ilyen helyettesítéséhez nagy erők, az élet küzdelmeiből hozott szomorú okulások kellenek, olyan keserves, olyan fájdalmas okulások, hogy akik ideig jutottak, azokra ráülk egy nagy író sóhajtása:

— Istenem! Ha én Isten volnék, inkább ezek üdvözlőinek!

Az igazi modern lélek, melyből így nagy hars után a régi Isten kivesszett, megtelik nem az ember, hanem az emberiség szeretetével. Az em-

* Barta Lajos kiadása. Lipót-körút 20.

a törekvések nem csupán a peripetiákon mutatkoznak, hanem dacosan jelentkeznek magában a fővárosban is. Van itt is tót lap, mely arról panaszkodik, hogy a magyar nyelvet a hatóságok törvény ellenére tukmálják a szegény, elnyomott tót népre. Van itt is — még pedig az egyetemen — oláh ifjak egyesülete, amelyben ottárt emeltek a dákoromán eszmének. Aztán van a vidéken mindenféle egyéb vérlázító kihágása a hazafiatal nemzetiségi fészkelődésnek. Micsoda mindezekhez képest a németszavu gajdolás? Aki ezeket a trágárságokat hallgatja a fővárosban, azok legfeljebb még nem lettek magyarok, ami bizony elég hiba. De akik itt és a vidéken a hazafiatal és nemzetellenes törekvéseket csinálják és támogatják, azok semmi szín alatt nem akarnak magyarokká válni, ami aztán több a hibánál: valóságilag istentelen bűn. Hát megütköznél a magyartalanságon s természetesen találni a magyarellenességet, — engedelmet kérünk, ebben nincsen sem következetesség, sem logika. Visszatérve az ifjuságra, mi azt tartjuk, hogy a diák tanuló; de ha már beleértjük magát a közélet tusába, ha fegyvervé szegődik a nemzeti eszmének, akkor gondolja végig a benne lobogó gondolatot. S ne érje be a hibák irtásával, hanem ostorozza azt is, ami nem apró hiba, hanem igen nagy bűn. Ezek a földolgozók egyuttal felszeg dolgok is. Ha ki vállalkozik valamire, ne válogassa ki a feladat könnyebbik részét, nehogy szereplésével rászolgáljon a felületesség, vagy az elfoglaltság vádjára.

BELFÖLD.

Szell Kálmán Bécsben. Bécsből táviratozák: Szell Kálmán miniszterelnököt, aki tegnap déli óta itt időzik, 6 felsége ma délután hosszabb kihallgatáson fogadta. A miniszterelnök, aki e két nap folyamán ismételtén érkezett dr. Koerber osztrák miniszterelnökkel és gróf Goluchowski külügyminiszterrel, számos látogatást is fogadott, ma este visszautazott Budapestre.

Az iskolaorvosi ankét után. A kultuszminisztériumban lefolyt iskolaorvosi ankét után a közegészségügyi egyesület iskolaorvosi szaksztyálya tegnap este kemény kritikát gyakorolt a hivatalos tervek és az orvosi fakultás ama szándéka fölött, hogy az iskolaorvosi képzéshez, néhai Fodor József gyönyörűen bevált kezdeményezéséhez, hozzá akarnak nyulni. Mint az ülésben kitűnt, a szaksztyálya már azt is zokon vette, hogy az iskolai egészségügy, mellőzve az elismert

szakembereket, egyszerűen egy gyakoronok adja elő az iskolaorvos-jelölteknek. Most pedig Fodor József mintaszerű intézményéből még az összes speciális kurzusokat is el akarják hagyni, ami a szaksztyálya már a kegyelet szempontjából is, elítél. Eppen azért izgatott volt az ülés és határozatba ment, hogy a szaksztyálya az iskolaorvosi intézmény érdekében sürgős fölterjesztést intéz a kultuszminiszterhez.

A tegnapi ülésben a hivatalos terv ellen elsők dr. Gerlóczy Zsigmond egyetemi magántanár szólt föl. Nem nézi, ugymond, hogy kinek tetszik szókimondása, de amikor azt látja, hogy olyan nonsenset készülnék elküvetni, hogy az iskolaorvos vállára több munkát raknak és ezzel szemben megfosztják a képzés lényeges eszközeitől, akkor kötelességének tartja akár az egész orvosi karral szombeszállani. Dr. Arkóvi József egyetemi rendkívüli tanár a pletás sémelémét látja abban, hogy ez a terv létrejöhethet. Alig egy idev előtt temették el a mestert és fölhaborított, hogy még a késő utódok megbecsülésére való intézményt is ily hamarosan rombadöntik. Abszurd terv nagyobb föladatot adni az iskolaorvosnak és ugyanakkor megvonni tőle a képzés eszközeit. Fodor professzor a gyakorlati szükség szerint induktív fejlesztette az iskolaorvosok képzését s már ezért sem szabad azt egy fölönállással eltűnni. Dr. Sarbó Artur egyetemi magántanár csatlakozik az előtesszők álláspontjához és a maga szakmája természetéből bizonyítja az eddigi képzés helyességét. Dr. Waldmann Fülöp vázolja, hogy tíz év alatt mit hozott létre az iskolaorvosi kar; ezzel szemben az egyetemet szűkebbül és ódsággal vádolja, törpe epigonoknak mondja azokat, akik Fodor professzor örökét sárba akarják tiporni. A szendvetyes hangu vitában csak egy fölözölő volt aki mentéseket keresett. Végül elhatározták, hogy sürgősen tesznek lépéseket és pár nap múlva testületileg viszik föl a memorandumot a miniszterhez.

Uj rend a vasutnál. Ily címen a félhivatalos Magyar Nemzet mai számában hosszabb közleményt olvasunk, mely részben cáfolat is, részben felvilágosítás és információ is. Nem a vasutasok nagy mozgalmára vonatkozik, de szől néhány olyan intézkedésről, (a nyugdíj, jegykérdés és tüzevaló kérdésben) amelyek tényleg megnéhezítik az alkalmazottaknak amugy is nyommaszó anyagi helyzetét.

A közlemény, amely nyilván a felsőbb körök sugalmazására íródott, első sorban arra a panaszra reflektál, hogy az államvasutak igazgatósága megvárgította a szent, hogy az államvasutak alkalmazottai vagy negyven fillérrel drágábban kapják a tüzevalót métermázsánknál, mint eddig. Ez, — amint a félhivatalos közlemény mondja — némely szemindőség meg is felel a tényeknek. De erről az államvasutak igazgatósága nem tehet. Beszerzési áron adja a szent alkalmazottainak és a beszerzési ár változott, emelkedett. A sziláziai szennél métermázsánknál negyven fillér a differencia az áremelkedés folytán a többinél kevesebb. S a vasut egyetlen fillér hasznát sem keres az alkalmazottak

részére adott szennél, de azt meg viszont nem kívánhatni, hogy az idegen vasutakon fizetett szállítási és a magyar állam vasutjain esedékes rezsiköltséget az államvasutak igazgatósága fedezze.

A másik panaszt a vasutasok szabadjegyei miatt emelik, hogy tudniillik ebben rövidséget szenvednek, mert az igazgatóság elrendelte, hogy az idej jegyek csak január 10-éig prolongáltassanak. Minden vasutas két szabadjegyet kapott eddig évente családja részére. Mind a kettő három-három hónapos időtartammal oda-és visszautazásra szóltott. Némelyek a második szabadjegyet csak decemberben vették igénybe, amelynek érvényessége e szerint február végéig terjedt volna, holott ekkor már az ujesztendő érvényes szabadjegy-kedvezmény is fönnállott. Az elkönyvelés rendkívül nagy munkát adott évről-évre, mert hiszen egy ilyen jegyet három-négyféle irodán kellett átíldeni s ez a reform pusztán munkakímélés és takarékoság szempontjából is szükséges volt. Arról itt ne essék szó, hogy soha államvasuti tisztviselő vagy más vasuti alkalmazott nem akadt, aki köllőleg indokolt kérelem mellett a közvetlen főnök által engedélyezett rendes két szabadjegy mellett még kettőt, hármat nem kapott az igazgatóságtól, amely az elajta igények kielégítésénél valóban gavallóerő módon jár el minden alkalmazottal szemben. Beszéltek arról is, hogy a nem vasuti, hanem más állami és köztisztviselők szabadjegyeit, mint a privat vasuti vállalatoknál szokás, itt is megadóztassák, olyképpen, hogy husz-negyven filléri kiállítási díjat szedjenek a nyugdíjalap javára. De ez a dolog ma sincs elintézte és ha valamikor a reform életbelépne is, egyrészt méltányos volna, másrészt a vasuti alkalmazottakat egyáltalán nem terhelné, sőt a nyugdíjalap növelése révén éppen a javukat szolgálná.

A legsúlyosabb természetű panasz amiat hangzik fel, hogy a vasutasok nyugdíjszázalékát fölemelik. Ez abból a föltevésből származik, hogy a nyugdíjintézet szabályok alapján ezt az állam a vasutak államosításának tizedik éve után követetheti. Tagadhatatlan, hogy a vasuti nyugdíjalapot az államosítás alkalmával és azután nyugdíjba helyezett régi tisztviselők járandósága nagyon is megerhelte és ma is terhel és ekképpen a nyugdíjalap nem is örvend valami rózsás helyzetnek, amin pedig a járulékalap szabályszerűleg megengedett fölmeleése lényegesen javíthatna, de a járulék felemelést, amely most is tárgyalás alatt van, amint mi is értesülünk, az illetékes tényezők, éppen a vasuti alkalmazottak anyagi helyzetére való tekintettel nem igen óhajtják s ezt csak abban az esetben akceptálják, ha a nyugdíjviszonyok szanálására más expedienst csakugyan nem találnak.

Ezekben közreadtuk a félhivatalos közleményt és nyíltan megmondjuk, hogy az éppenséggel nem alkalmas a vasutasoknak „apró” panaszait elosztalni. Ez a közlemény igen nyílt beismerése annak, hogy felsőbb körökben igen komolyan terbe vették a vasutasok nyugdíjárulékának felemelést és ez minden egyebetől eltekintve, olyan megerhelése volna a vasuti alkalmazottaknak, a mi jogosulttá teszi aggodalmukat. A nyug-

bert nem tudja szeretni az, aki a régi Istent sem tartotta érdemesnek szeretetére, de az egyet gondolkodó emberiséget imádhajta, ez előtt leborult, ezért dolgozik s ezért emészté magát abban a sorvaszó munkában, mely az írónak kijut. S ki állíthatja, hogy ez a nagyobb szeretet nem nagyobb jószág is egyszerűsind, mint az a kisebbért é bennünk? Az Utraváló minden sorából az emberiség szeretete s az ember hitványságának, kicsinyességének utalata árad ki s ezek után világos lesz, hogy mit jelent az a meglepő vallomás, melyet idéztem s amely így szól: A ti apátok nem valami jó ember.

Nem valamiféle jó. Valamiféle közönséges jó. Nem olyan, aki „fölsőlegéből a köznek áldoz, amely közből az apja vagy nagypapja vagyon szerzett, nem olyan, aki vért ontott egy ideért, amelynek egyedül akceptábilis voltát a világ egyik fele máig se hiszi”, nem olyan, aki még mindig jól érzi magát ott, ahol „még ma is ezerféle formában imádják a teremőt, ahol még most is lopnak, csalnak, rabolnak, ölnék és lopásán, rablásban, csalásban itélkezik egy olyan társadalmi rend, amelynek gazdasági alapja s evvel együtt a mindenhatósága, ha nem is a ma törvényes értelmében, de a logika legelemibb föltételei szerint ugyancsak lopásán, rablásán és csaláson épült föl”, nem olyanféle jó, aki még mindig jól érzi magát ott, ahol „még mindig határokat vannak s nemzetek és nyelvek és örökös differenciák vannak s ahol még mindig tömlöbe zárják azt, akinek az a tudománya, hogy próbálgat valami ajat”.

Nem ilyenféle jóssággal van telve az Utraváló szerzője s nem ilyenféle jósságról szóló tanításokat rejt el gyermeke utitarisnyájába. Egészzen másként konstruáldók meg lelkében a jószág fogalma. Azt mondhatnám, a poézis útján. Azt is

mondhatnám, a szociális lelkiismeret útján. Azt is, hogy a szocializmus poézise útján. És így mondanám leghelyesebben. . . .

Az emberiség ügyét hányféleképpen tesszik magukévá az emberek? Kétféleképpen. Vagy saját magukon át, vagy másokon át. Vagy úgy, hogy a saját szenvedéseik érlelik meg bennük a segítés gondolatainak szükségét. Vagy úgy, hogy a szánalom készíti őket a segítésre. A szociális akciók legelőkelőbbjei célra vezetőnek csak azoknak működését tartják, akiket saját szenvedéseik avattak föl harcosokká. Aki szánalozik, az a régi rendben megmentette ugyan a szívet, de nem akarja belevinni egész nyugalmát az új rendért való harcba. A szánalozók csak fölemberek, pedig a harc azt kívánja, hogy az egész-emberek is kétékkorára nőjenek a harcban, mint a tartatlan békekben.

Vajjon az Utraváló szerzője hogyan tette magévá az emberiség ügyét? Saját lelkéből hajtott-e ki a jövő diadalának reménye, avagy a művész szánalozása avatta föl a társadalmi forradalom egyetlen magyar költőjét?

Azt hiszem, egyik sem. Ama kivételek közé tartozik, kikről a társadalmi harc propagálói a harcosok osztályozásánál megfeledkeztek, de akik máris többet tettek a lobogóért, mint a sorkatonaság. E kivételes osztály az álmódok vagy művészek osztálya, kik mindahoz, mihez mások saját szenvedéseik árán jutnak el, érzésviláguk által érkezik meg. Nemesak egyéni szenvedéseik érlelik harcosokká őket, hanem hivatottságuk ereje is. Érzésviláguknak egyik legelső kívánsága az, hogy a haladékkal legyenek mindig, képeletük pedig az új világot oly tökéletesen följárja előtük, hogy szenvednek, fájdalmat éreznek nemesak

amiatt, mert küzdeniök kell, hanem amiatt, hogy valóságban nem látják azt a szocialis berendezkedést, melyet álmuokban láttak. De látni szeretnek mégis és így támad a könyv s így támad a gondolkodóból valaki, aki a nagy ember-egyetem boldogulásának törvényeit, az emberi egyesülés diadalának reményességét s a maga küzdelmeinek nagyszerű meddőségét tanítja, a tanításaiból pompás szépirodalmi kalászt gyur művészkézzelel s mikor megadottá, megfőzte, belekajja a kis fiai utitarisnyájába s ezt mondja nekik:

— Tegyétek a tarisnyátokba s ha el fogtok jutni egy kilométerközhöz, egyetek belőle. Találtok benne egy kis életfölözöt, mire engem az én nagyon kemény apám, a küzdelel tanított meg. Ha pedig nagyon fáradtat lesztok, majd találotk abban egy kis szeretetet is, hogy csak utipogásával töntem meg a tarisnyátokat, mivelhogy aranynyal nem tudtam megtönni. Ebben a szeretetben pedig találotk majd egy kis pihenőt . . . Valaki, aki csak ezt adhatja a gyermekeinek utraválónál, az nagyon mélyen és nagyon rendületlenül hisz a maga princípiumaiban, az nem is komor ember, hanem telve van meleg derlítéséggel, az nem bánja, hogy sokat verekedett az életben, de követeli, hogy higgyék el, hogy amit ír, komolyan írja, mert megszenvedett érte az életben és álmaiban is. Az ilyen apák nem szokták könyvelmüen osztogatni a hagyatékot s ez a hagyaték megérdemli, hogy a gyermekek nagy tiszteltben tartsák. Melyik gyermekek? Nem egy család gyermekei, de minden családéi, kiknek karácsonyi ajándék-asztalára eljut a Thury Zoltán könyve, melyből éppugy szól az emberiség egyvüvetartozásának, egységének, szükségének szeretetének megváltó gondolata, mint karácsony ünnepének ősi, tisztá és szent szolozmáiban.

Alap kedvezőtlen helyzete nem lehet elég ok arra, hogy még súlyosabbá tegyék a megélhetési gondjaival küzdő vasutasok helyzetét és mindegyik újabb megterhelés kétszeresen fájdalmas forrássá mindaddig, míg végleges gondoskodás nem történik existenciájuk olyan biztosításáról, amely a derék testület képességeinek, köteleességűdésüknek, felelősségterhes munkájának megfelel.

A vicinális-javaslat. Öt hónappal ezelőtt már teljesen nyertes volt a vicinális-javaslat, de azóta megújult véleményezés céljából az érdekelt minisztériumokhoz. A hosszas tanulmányozást a kérdés fontossága és nehézségei indokolják. Ha a javaslat a minisztériumokból visszakérül, be lesz nyújtható a törvényhozásnak. Az a felfogás, hogy helyi érdekű vasutáinknak ártani fog, ferde; ellenkezőleg, minthogy rendelkezéseiben szigorúbb a mostani törvénynél, több garanciát is fog nyújtani mindazoknak, kik ily vasutak finanszírozásával foglalkozni óhajtanak.

A beruházási kölcsön. Félhivatalosan jelentik, hogy a beruházási kölcsön időpontja, amely mostanig bizonytalan volt, már meg van állapítva. A jövő év elején meglesz a kölcsön. A kormány és különösen a kereskedelmi kormány felfogása az, hogy ily kritikus időben, a munkátalanság és az ipari pangás idejében, az államnak segítőleg közelélni kötelessége. Orvendetes volt, hogy többévi fokozatos gyengülés dacára, midőn oly sok helyütt inog a talaj, képes volt a negyven milliót meghaladó ipari megrendeléseket eszközölni. A nemzetközi pénzügyi viszonyok kedvezőek lévén, a kormány most a nagyobb befektetésekre lát. A beruházási tervek teljesen feldolgozva várnak a kivitelre. A programon végig tervekkel kívül — melyek között a székely vasutak egy részének megvalósítása szerepel — újabb befektetések is kilátásba vannak véve.

A német vámtarifa a budapesti iparkamarában. A budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöksége, amint már annak idején említettük, a német vámtarifa-javaslatot tanulmány tárgyává tette a magyar közgazdaságra való hatásának szempontjából, és ezt a nagyfontosságú kérdést az ebből a célból egybehívott szaktanácskozományban is megvitatta. A tanácskozási előmenyét a kamarai iroda terjedelmes emlékiratba foglalta össze, amely a kamarának ma délután tartott teljes ülésében került megvitatásra. Az emlékirat lényeges tartalmát a következőkben ismertetjük:

A német autonóm vámtarifaiban tervebe vett vámelékek arra a föltevére jogosítanak, hogy alig lesz lehetséges Németországgal olyan tarifaszereződést kötni, amely nagyobb előnyökről nem is szólva, a mostani állapotot fenntartaná és a magyar gazdasági terményeknek a kivitelét az eddigi mértékben lehetővé tenné. Ezzel a veszedelemmel szemben szükséges lesz védekezésre gondolni, a német intézkedésekre hasonlókat lelelni és esetleg a retorzió terére lépni. A visszatarisásoknak a hatásait mérlegelve, nem lehet elzárkózni az elől, hogy azoknak ide-ig ide-ig lejtelenessége és az Ausztriával való vámközösség miatt könnyen ellenünk fordulhat. A retorzióknak bátránunk nélkül való alkalmazása végett némely részről az Ausztriával való vámközösségek megszüntetését hozták javaslatba, ami lehetővé tenné, hogy kedvezményekért kedvezményeket adhasunk és károsító rendelkezésekre ránk nézve nem hátrányos visszatárisásokkal telegjünk. Minthogy azonban az Ausztriával való vámközösség 1907-ig meg van állapítva, a kereskedelmi szerződések pedig az 1903-ik év során vonának megújítandók, az idevágó tárgyalások még Ausztriával együttesen valóban megindítandók, és számot kell vetnünk a vámközösség állapotával. Az előterjesztés hangsúlyozza, hogy a retorziók csupán átmeneti jellegűek legyenek, ne állapítsanak meg a vámtarifa keretében és a kormányoknak rövid időre terjedő egyoldalú felmondása esetére azonnal megszüntethető legyenek. Amennyiben azonban a retorzióknak a megállapítása az autonóm vámtarifa keretén kívül például a vámpolitika egységes irányításának érdekeit vagy egyéb okok miatt nem volna lehetséges, a kamara inkább eltilt az aut. és a retorziókat inkább határozottan ellenzi, minthogy azok az autonóm vámtarifa keretében léptetéseknél és ekként hosszú időre a két állam törvényhozó testületének esetleg beláthatatlan közös, egyetemes megállapodásáig mintegy petrifikáltassanak. A minket érhető hátrányok ellensúlyozása végett a kamara osztrák részről nekünk nyújtandó reményezéseket sürget, aminek például az óriási jogalom helyreállítása, a nyers ásványolaj vámjának lassulítása, bonifikációk a közös vámbételek terébe és stb. Az emlékirat végül felhívja a kormányt, hogy az előreláthatólag bekövetkező ama teljes mértékű használat ki, amelyek alapján a mostani állapotnak valamelyes meghosszabbítása kieszközölhető volna, amely idő alatt a monarchia két állama közötti viszonyok kielégítően és véglegesen rendezhetők vonának.

Az előterjesztéshez Pollák kamarai tag szót hozza. Általánosságban ügyesnek, gondosnak és szorgalmas vallónak tartja az előterjesztést s csupán az

zal óhajtja kiegészítendőnek, hogy a német viszonylatban kivitelű vám létesítmények a nyers fára nézve, azonkívül behozatali vám létesítmények a fára oly mérvben, mint az a hollandi fára nézve fennáll.

Lánczy Leó elnök az indítványt időszerűtlennek tartja, mert az előterjesztés ma még nem állapíthatja meg a retorziók eszközeit.

Várady kamarai tag azt indítványozza, mondja ki a kamara, hogy a német vámtarifa hátrányai ellen csakis az önálló vámterület létesítésével lehet védekezni.

Lánczy elnök Várady indítványára megjegyzi, hogy a jelen alkalom éppen nem kedvez az önálló vámterületnek.

A teljes ülés ezután az elnökség előterjesztését a maga teljességében elfogadta.

Az autonóm vámtarifa. Egy estilap, állítólag megbízható bécsi forrásból, azt adta hírül, hogy a most folyó vámtarifa-értekezlet során a magyar kormány bizonyos vámtételeknél meghátrált. Hogy miről következteti lapiránk az ő osztrák hírforrásának a megbízhatóságát, azt nem is sejtjük; de azt igazán megbízható értesülésünk alapján konstatálhatjuk, hogy a vészhiből egy szó sem igaz és hogy meghátrálásról annál kevésbé lehet szó, mert most még csak a szakreferensek tárgyalnak és a miniszterelnököknek vagy a szakminisztereknek nem is lehetett módjukban, hogy valamire nézve végleg megállapodjanak. Az pedig ki van zárva, hogy azoknak a „bizonyos körök”-nek nálunk valakit beugratni sikerül. Vagy ha mégis beugrik valaki, akkor az nem a kormány, hanem legfeljebb azok, akik minden osztrák mendemondát megbízhatónak néznek.

A temesmegyei szabadelvűpárt. Temesvárról jelentik: A megyei szabadelvűpárt tegnap tartotta alakuló gyűlését. A pártalakulásnak érdekes előmenye van. Egy malcontens csoport eredetileg szabadelvű jogpárt elnevezés alatt akart pártot alakítani, de a megyebizottsági tagok ezt tömeges megjelenésükkel megakadályozták, úgy, hogy az elégedetlenek kénytelenek voltak kivonulni. Vargies Imre korenlöksége alatt közel 400 bizottsági tag egyhangú lelkesedése mellett kimondta a temesmegyei szabadelvűpárt megalakulását, miután előbb Szivák Imre képviselő hangsúlyozta, hogy megyei párt nem alakulhat más alapon, mint Széll Kálmán miniszterelnök országos programjának alapján. Széll Kálmánnak üdvözlő táviratot küldtek. Azután egyhangúlag Vargies Imre volt képviselő választották meg ügyvezető elnöké, társelnökök lettek báró Baich Milán és Gáll József főrendiházi tagok, gróf Woraszcsy János és báró Ambrózy Béla, íőtítár Telbisz Imre, társtítárak Ottlik Péter, Rittich Antal és Hemenz János, pénztáros Kraunthar Károly. A központi bizottságba azonkívül a megyebeli összes országgyűlési képviselőket beválasztották. A gyűlés lefolyása igazolja, hogy a szabadelvűpárt egysége már a periferiákon is egyre jobban kibontakozik, ebből a szempontból is csak örvendenünk lehet azon, hogy a Szivák által hazogtatott, egyedül jogos fellegás a temesmegyei szabadelvűpárt kebelében diadalmasan érvényesült és a párt tulnyomó többségének összetartása meghiúsított minden bontó kísérletet.

A horvátok klubja. Egy zágrábi jelentés szerint a magyar országgyűlésbe küldött horvát delegátusok külön klubot alakítottak s annak elnökévé Josipovich Imre volt horvát minisztert választották meg. Továbbá megalakult a Magyarországgal kötendő pénzügyi kiegyezés előkészítésére megválasztott horvát regnikoláris bizottság s annak elnökévé Francisci Henrikot, előadójává Eggersdorfer Sándort választották meg.

Elutasított petició. A rimaszombati választás ellen Bró József és társai részéről beadott petíciót ma tárgyalta a Kuria első választási tanácsa. Rimaszombaton tudvalevőleg Farkas Ábrahám kormánypartit választották meg a Kossuth-párti Török Gyula ellenében, még pedig háromszáznál nagyobb szótöbbséggel. Török pártja mégis megtámadta a választást, de a Kuria ma a petíciót elutasította.

A tárgyalás kezdetén dr. Halász Frigyes, a képviselők képviselője kijelenté mindazokat a visszabéteket, melyeket a petíció is felsorol. A rimaszombati kerület mindig függetlenségi volt, s hogy mégis kormánypartit választották meg, az csak úgy volt lehetséges, hogy a legzsemérmelenebbül járta az etetés-itatás vesztegetés és a hivatalos presszió. A választókerületben a rimamurány-saigotárjani vasmű és bányatársaság óriási hatalmat képvisel. A társaságnak tizenkétezer hold a fekvő birtoka s bérli ott azzal tenyegette, hogy egy talpalatnyi földet sem kapnak ha Törökre mernek szavazni. Ami pedig az etetés-itatást és vesztegetést illeti, a kormánypart fő-

kortesei gondoskodtak arról, hogy a nép ne csak a képviselőjelölt által megígért jólétben, hanem pálnkában is uszszék s egy kis aprópénz üsse a markát. A községekben folyt az etetés-itatás, s erre számos tanut jelent be. Nagyban folyt a vesztegetés is, s erre nézve szintén vannak tanuk. A kérvényezők képviselője végül kifogásolja, hogy sok Farkas-párti illetéktelen szavazatot fogadott el a választás elnöke. Mindezek alapján kéri a Kuria: mondja ki a választást érvénytelennek; esetleg állapítsa meg, hogy az érvényes szavazatok általános többségét Török Gyula nyerte el.

Dr. Nagy Dezső védő kiemeli, hogy a kérvényt megtámadók képviselője a mai tárgyaláson több olyan érvénytelenségi okot sorolt föl, amely a petícióból hiányzik. Ezek az új dolgok figyelembe nem vehetők, Tagadja, hogy hivatalos presszió, etetés-itatás, vesztegetés történt volna. A rima-murány-saigotárjani részvénytársaság pressziót nem gyakorolt, örül, ha munkacserét kap, nem hogy tenyegtésekkel elriaszsa a munkásokat. A támadók sem állítják, hogy a társasággal szerződéses viszonyban éltek volna. Az etetés és itatás részletére terve tagadja, hogy ilyesmii előfordult volna, a népmulatságokon egyaránt résztvett Török-párti és Farkas-párti. A vesztegetésre nézve a kérvény általánosságban azt mondja, hogy nyilvánosan folyt, de tényeket nem tud fölsorolni. Nem említi hogy kit mennyivel és ki vesztegetett meg? A vád tehát oly általános, hogy nem szoiálhat a bizonyítás alapjául, s ennek elrendelése teljesen céltalan lenne.

A Kuria elutasította a petíciót s érvényesnek nyilvánította a választást.

KÜLFÖLD.

Az ausztriai helyzet.

Bécs, december 20.

Az osztrák urakháza ma ülést tartott, amelynek napirendjére a költségvetési provizórium és a Reichsrath által már elfogadott törvényjavaslatok voltak kitűzve. A költségvetési provizórium tárgyalásánál nagy vita keletkezett.

Az első szónok Schönburg herceg volt, aki a vámtarifa kérdéséről szólt hosszabban és megsürgette az erre vonatkozó tárgyalások befejezését. A Magyarországgal való kiegyezéssel foglalkozva, arra utalt, hogy az osztrák radikális elemek növekedése folytán most az osztrák kormányval szemben a magyar kormány jobb helyzetben van, mert egységes, erős többség áll a háta mögött. Az osztrák kormány nem támaszkodhatik a Reichsrathra. A szónok azt az aggodalmát fejezi ki, hogy Magyarországon is a radikális elemek nagy növekedése észlelhető.

Utána Zschecho prelátus, udvari tanácsos mondott nagy beszédet a kongregációk érdekében. Védte a kongregációk működését és sorra bizonyította, hogy azok milyen nemes föladatak szolgálatában állanak.

Herceg Auersperg, az alkotmányhű-párt vezetője, pártja nevében kijelenti, hogy politikájával nem egyeztethető össze az a nézet, mintha Ausztria, a legutóbbi időben beállott zavarából az abszolutisztikus rendszabályok élelbeletésével kibontakozhatna. Figyelmezteti a kormányt, hogy az átmeneti rendszabályok megzavarása a Magyarországgal való állandó viszonyt. Azt hiszi, hogy a most uralkodó zavarok saját maguktól inkább elsimulának. Pártja nem adta föl a reményt, hogy az alkotmány keretén belül, alkotmányos uton lehessen rendezni a visszárs helyzetet. Utal a parlament munkásságára és azt mondja, hogy a képviselők ott is lelkiismeretesebb munkásságot tettek ki abban a kérdésben, amely iránt a közvélemény nagyobb érdeklődést tanusított.

Koerber miniszterelnök hangsúlyozza, hogy a kormány jól tudja, hogy alkotmányos módon kell kormányoznia és hogy a zavarból ki kell mentenie Ausztriát és ő tudni fogja kötelességét. Az alkotmányos kormányzás útján akar megmaradni, melynek végcélja az állam boldogulása. A kormány tudja azt, hogy a viszonyok a politikai életben milyen visszársak és hogy mennyire súlygyt a politikai érzület, de törekvése, hogy teljes felelőssége tudatában a komoly munkához vezesse vissza a Reichsrathot.

Beszéde végén a Magyarországgal megkötendő vám- és kereskedelmi szerződésekről szólt.

Erre vonatkozólag, ugymond, semmiféle nehézségtől sem kell tartani, mert a két kormány sulyt helyes arra, hogy a szerződések minél hamarabb megkötessenek. Utána gróf Romberg szólt.

Gróf Schönborn diesréttel emeli ki a kormány érdemét és a miniszterelnök határozottságát, áldozatkészségét, bölcsességét és hazafias készségét. A miniszterelnökök sikerült megmaradnia az alkotmányos uton és ő reméli, hogy a jövőben a kormányok már nem kerülnek abba a helyzetbe, hogy a 14. szakaszt alkalmazzák.

Romberg különösen Giovanelli földmívelési miniszternek adozik elismeréssel. A ház ezután elfogadta a képviselőház által már elintéztett törvényjavaslatokat.

Bécs, december 20.

Az ifjusegh-párt végrehajtóbizottságának szombatra összehívott ülését, melyen a cseh-német egyezségi tárgyalások tárgyában akartak állást foglalni, valószínűleg elhalasztják.

A délafrikai szabadságharc.

Kápa, december 20.

Krüger határozottan megcáfolja azt a hírt, hogy az európai és afrikai boer vezérek közt a béke kérdéséről levélváltás folyik. **Krüger** a legnagyobb határozottsággal *visszatart minden olyan békeajánlatot, amely nem biztosítja föltétlenül a boer államok teljes függetlenségét.* A witwatersrandi kerületnek átengedése teljességgel ki van zárva. A boerok sok véráldozat al megszerzett új hazájukból, amelybe az angolok kapzsisága szorította őket, talpalatnyi területet sem engedhetnek át. Az angoloknak csak úgy fog sikerülni a háborút győzedelmesen befejezni, ha még legalább öt esztendőig győzik pénzzel és emberrel; ebben az esetben talán elérik azt a céljukat, hogy a boerokat végképpen kipusztítsák a föld színéről. De ha erre nem képesek, ha pénzüket vagy emberüket kifogy, úgy a boerok lesznek a győztesek és hazájuk függetlenségének örök időkre megvetik az alapját.

Krüger semmi jelentőséget sem tulajdonít a legújabb angol sikereknek és azt mondja, hogy a boerok helyzete a harcúterem még sohasem volt oly kedvező, mint most. Ez idő szerint huszonnégyezer boer és fokföldi harcol az angolok ellen és az angolok nem tudnak sokkal több embert ellenük állítani. Igaz ugyan, hogy negyedmilliónál több angol katona van ez idő szerint Dél-Afrikában, de **Küchener** ezeknek semmi hasznát sem veheti, mert ez a negyedmillió ember úgy szét van zárva, annyi vasutvonallal kell őriznie, annyi városnak kell őrséget szolgáltatnia, hogy a háborúra alig marad több 35—40.000 embernél. Ezek mindenütt vereséget szenvednek, ahol a boerokkal szembeállanak. Az a csata is, amelyben a veszedelmes megsebesült **Kruitzing** fogásba esett, a boerok nagy győzelmével végződött, amelynek esetleg döntő hatása lehet a háború kimenetelére. **Kruitzing**nek az volt a célja, hogy jelentékeny kommandóját több más kommandóval egyesítse és ezt a célt az angol haderő megverése után el is érte.

Brüsszel, december 20.

Az itteni boer körök azt mondják, hogy **Kruitzing** elfogását busásan jóváteszi az az esemény, hogy **Kruitzing** kommandói előrenyomultak egészen Kalviniaig, ahol **Theron**, **Malan** és **Moritz** csapatával egyesültek, amelyekkel most igen jelentékeny haderőt alkotnak.

London, december 20.

Krauss Johannesburg volt parancsnokát és volt transvaali főállamügyészt, aki avval van vádolva, hogy rá akarta bírni **Brocksma** alügyészt **Kitchener** tükarának meggyilkolására, tegnap a bíróság biztositék mellett szabadlábra helyezte. **Brocksma** föltűt a johannesburgi haditörvényszék ítélkezett és agyonlőtték.

London, december 20.

A **Daily Mail** jelentése szerint a hadijognak a fokföldi kikötőkre való kiterjesztése megakadályozta a boer hadsereg számára való önkéntesek beözönlését.

London, december 20.

A **Standard** jelentése szerint azon az 1200 emberen kívül, aki azt a parancsot kapta, hogy januárban készen legyen, hogy Dél-Afrikába mehessen a gárda-zászlóaljhoz, még 1000 ember fog hasonló parancsot kapni későbbi indulásra.

Varsó, december 20.

A **Kurjer Warszawski** azt az értesítést kapta az angol konzulátustól, hogy arra az angol kormánynak tett elterjesztésére, hogy Oroszország lengyel és más kormányzóságában lovat vásároljon a brit hadsereg számára, eddig nem kapott választ s így mindazok a hírek, amelyek arról szólnak, hogy nagy lószállítmányok mentek Dél-Afrikába, alaptalanok.

Graafreinet, december 20.

Ma kezdték tárgyalni **Shepers** boer parancsnok pörét, akit **Arson** angol alattvaló meggyilkolásával, egy vasutvonal elpusztításával és foglyokon elkövetett kegyetlenkedéssel vádolnak. Összesen harminc vádat emeltek ellene.

London, december 20.

A **Times**nak jelentik Brüsszelből: Dr. **Leyds** kijelentette egy hírlapírónak, hogy **Lord Rosebery**nek az az állítása, mintha a boerok a bennszülötteket legyilkolták volna, képtelen és izetlen dolog.

Az sem igaz, hogy egy békekötvetet megkorházoltak, vagy megölték. A boerok mindenkit, akitnek békekötveti fölhatalmazása volt az angol kormánnytól, barátságosan fogadtak. **Morgendaal**, akit **De Wet** parancsára agyonlötték, nem volt békekötvet.

Wolverhampton, december 20.

Asquith tegnap beszédet mondott, amelyben azt hangoztatta, hogy **Rosebery**nek a diplomáciai harcúterre és a pártvezérléthez való visszatérése ebben a pillanatban oly célból, hogy a nemzetnek nehez helyzetében tanácsot adjon, minden liberálisra nézve nagyon örvendetes dolog. Föltétlenül csatlakozik **Rosebery** politikájához. Ez a politika precíz és keresztülvihető. Nem sért egy olyan elvet sem, amelyet minden liberális embernek szem előtt kell tartania és megfelel a nemzeti érdek és a nemzeti becsület követelményeinek.

Zután rátér a háborúra és azt mondja, hogy tisztességes és a legyőzötteket meg nem alázó békét kell kötni. A békeföltételeknek olyanoknak kell lenniük, hogy megfeleljenek annak az árának, amelyet a birodalom a békéért fizet. A békének tartósnak kell lennie, tehát garanciát kell nyújtania ilyen háború ismétlődése ellen. Gondoskodni kell róla, hogy *keserű emlékek ne maradjanak és le kell tenni az alapját egy szabad önkormányzat lassan, de biztosan kialakuló épületének.* Amíg tehát egyrésztől *készséggel meg kell hallgatni minden méltányos békeajánlatot, időközben energikusan folytatni kell a háborút.* Amit Kanadában tettek, hogy a lakosság ellenséges érületét izzó lojalitásra változtatták, azt Dél-Afrikában is meg lehet tenni. Ő azt akarja, hogy az afrikandereknek már az ideiglenes kormányzatban is juttassanak helyet. *Műber* teljes bizalmat érdemel. Ha ingadozó magaviseletet tanusítana, azt a gyöngeség jelenék tekintének. A délafrikai kérdés rendezése csak elhúzódni, ha kiragadnák őt munkája köréből, amelyben máris hállára kötelező sikereket ért el. Az ellenzéknek kötelessége, hogy bebizonyítsa az országának, hogy van a mostani kormány számára helyes, hálás ut. Beszéde végén **Asquith** belső reformok szükségességét hangoztatta s kijelentette, hogy a liberális párt e reformok keresztülvitelére mindent előkészít.

Évforduló.

Hetedik évfolyamába lép a jövő hónapban a **Budapesti Napló**. A **Budapesti Napló** azért lett, mert a közönség akarta, hogy legyen, és megmaradt annak, aminek a közönség teremtette. Mikor a közönség azt akarta, hogy legyen a magyarságnak és a demokráciának olyan szabad organuma, amelynek hasábjain független újságírók szabad köztársasága küzdjön önzetlenül a nemzet magas eszményeierért, — megcsináltuk a **Budapesti Naplót** a mi kezünk munkájával. Es volt részünk sok dicsőséges harcban!

A **Budapesti Napló** betűi, — ez az új fekete sereg — tömött glédában sorakoznak a csatára, amikor a magyarság és a demokrácia lobogója alatt ki kell vívniuk a legszentebb eszmék diadalát. Magyarság és demokrácia: ebben a két fogalomban van kifejezve a mi újságunk programja. A magyarságnak és a demokráciának a sikerei voltak azok a sikereink, amelyekkel nem hivalkodunk, de amelyekre nyugodt önérzettel hivatkozunk. Közönségünk figyelmes tanuja, hűséges osztályosa volt sikereinknek és küzdelmeknek is, amelyekkel a sikerekhez eljutotunk. Ennek a lelkes, magyar közönségnek a támogatása nélkül küzdelmünk meddő, a magunk ereje elégtelen lett volna.

Ezért a lelkes támogatásért nem lehet elégszer köszönetet mondanunk. Es most, az új évfolyam küszöbén, mélyen átértett köszönetünk-höz még azt a kérést is kapcsoljuk, hogy úgy, amint eddig volt, maradjon meg ezental is a **Budapesti Napló** hatalmas szövetségeseinek, egyetlen támaszának a **Budapesti Napló** közönsége. Legyen a miénk továbbra is a bizalma, rokonszerése, s övé marad továbbra is és a közérdeké a mi becsületes munkánk, hűségünk és elszántságunk.

(Új kedvezmények.)

A **Budapesti Napló** újsztendőtől kezdve új kedvezményt is juttat közönségének. A **Budapesti Napló** kiadóhivatala megállapodásra jutott az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársas-

sággal, amelynek értelmében a **Budapesti Napló** előfizetői kedvezményes áron kapják a **Magyar Bazár** című remek divatújságot és a **Kis Lap** című pompás gyermeklapot.

A **Magyar Bazár** a hölgyvilág legkedveltebb divatújsága, harminchatodik évfolyamában van már, kitűnő szerkesztői: **S. Hentaller** Elma és ifjú **Lónyay** Sándorné. A **Budapesti Napló** előfizetői a két hetenint megjelenő divatlapot évi 12 korona helyett 9 koronáért, negyedévre 3 korona helyett 2 korona 40 fillérért kapják.

A **Kis Lapot** ismeri mindenki szerte az országban. Most is olyan fürge, eleven és mulattató, mint mikor **Forgó** bácsi az első sorokat írta bele. A **Budapesti Napló** előfizetői a gyermekvilág e kedves újságját évi 8 korona helyett 6 koronáért, negyedévi 2 korona helyett 1 korona 50 fillérért kapják meg.

A kedvezményeket illetőleg egyébként vasárnapi számunkban bővebben olvasható lesz a **Magyar Bazár** és a **Kis Lap** prospektusa.

(A Budapesti Napló Naptára.)

Pazar pompával kiállított, gazdag tartalmu naptárt küld karácsonyi ajándékkul a **Budapesti Napló** minden előfizetőjének. Egy csekély részlete ez a mi hálánknak azért a páratlan szeretetért és ragaszkodásért, amelylyel a **Budapesti Napló** közönsége a mi munkásságunkat kíséri. A **Budapesti Napló** Naptára gyakorlati értékű és egyuttal szórakoztató, amelynek tartalmát a **Budapesti Napló** belső dolgozóitársain kívül más neves írők és költők gazdagították. A gazdag belletrisztikai rész után az év krónikája van írásban és képműben. A **Budapesti Napló** Naptára karácsony hetében mindenütt ott lesz már, ahol a **Budapesti Napló** naponkénti vendég. Kiadóhivatalunk pár nap mulva már megkezdte a Naptár szétküldését. Hiszszük, hogy közönségünk éppen olyan szeretettel fogadja ajándékunkat, mint amilyen szeretettel mi elkészítettük és amilyen örömmel mi ünnepi asztalára teszszük.

A **Budapesti Napló** Naptára nem kerül könyv-árusi forgalomba, kiadóhivatalunk azonban megküldi azoknak is, akik ujonnan lépnek előfizetőink sorába.

HIREK.

Kétszáz esztendő.

Maxim Gorkij, az erős orosz irodalom legújabb szenzációja, mint a hírlapokban olvastam, a mult esztendőben börtönben sanyalódott, mert szembe mert szállani a hatalmasokkal, és mert tolla erejét, lelke szabadságát nem adta áruba.

Tolsztoj kiátkozta kebeléből az orosz sajtó, a cenzura dolgait nem engedti közzétenni s nem egyszer történik meg, hogy a jasznaja-poljanai remete munkái előbb jelennek meg francia, mint orosz nyelven.

S az orosz sajtó a jövő esztendőben ünnepli az első orosz újság megjelenésének 200-ik évfordulóját.

Kétszáz esztendő mult el, hogy a minden oroszok cárja birodalmában a nép számára lapot teremtettek, hogy eszméket hirdessenek, célokat érjenek el s ezer és ezer kétkedő, bizonytalan lélekeknek mutassanak utat. Mert szörnyü hatalma van az apró, fekete soroknak. Mindegyik betű egy-egy katoná, agítal és hirdet, tetszhalottakat életre ébreszt és szunnyadó nemzeteket fölraz. Egy-egy cikk milliók lelkébe vag s ami tegnap még csak egy ember lelkében égett, holnap már milliók tetterejét ingerli s holnapután fők nélkül zudul meg a forrongás. Nemzetek álma, szenvedélye, vágya lüktet a sorokban s nemcsak a csatamezőn, de a fehér lapokon is elszánt csatákat küzdenek.

Társadalmak és művészetek eszméi kelnek utra az újságok hasábjairól s a modern, hatalmas államokban az újságírás abszorbeálja csaknem az egész irodalmat.

A **Dreyfus**-pör, mely lázba ejtette az egész világot, nem csak a tárgyalóteremben,

nem is a felsőbb katonai irodákban, vagy az Ördögsgizegen, hanem az újságokban játszódtott le.

Tengeren innen, tengeren túl szinte lángot löveltek a betűk s a peregő apró kis tollak, magánosan élő, de örökké lázongó lelki emberek háborúra rohantak az igazságért s egyszerre megdőlt az ellenséges csatasor. Felejthetetlen jellemek kerültek napvilágra, századokig élő pillanatok születtek meg, a szerkesztőségek forrongó láza ragadta magával a birodalmakat.

Ime, ezt teszi az újság!

Országok képe a hírlapirodalom, és később korok történetírója újságokból fogja megállapítani az idők mozgató kerekeit. Ahol korrumpált a közélet, hazug a társadalom, léha a művészet, érdekhajhászó a politikus, ott ugyanilyen a sajtó is és minden egyes lap egy-egy nap igazi képének a tükrö.

Kétszáz esztendeje alapították meg Oroszországban az első hírlapot, de az újság csak a hatalom érdekeit szolgálta s betűje holt betű maradt a muzsikovok sokadalmának. A cár parancsol, a minisztérium intézkedik, az újság hirdeti és jaj annak, ki ezzel a hármassal ellenséges ellenkezi mer.

Egy szabad gondolat börtön, egy szabadság sor Szibériá, s szakadatlanul vándorol messze, a fehér észak felé a rabok sokadalmának. A tollat Oroszországban vaskéz fogja, sulya van csak, de vére nincs, és nem a lélek vezeti, hanem az erőszak.

Ukázok jelennek csak meg az orosz lapokban s a Gorkijek nemzetsége a börtönbe kerül.

Hivatalos ünneppel ülik meg a 200-ik évfordulót, *Russia* parancsszóra örvendeni fog, pedig tévedés van a dologban.

Oroszországban még ma sincs hírlap!

N.

Budapest, december 20.

— BUDAPESTI NAPLO. December 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A német trónörökös meggyógyult. A *Bonner Zeitung* jelentése szerint a német trónörökösnek már egy hét óta nem jelentkeztek a betegség tünetei. A trónörökös olyan jól érzi magát, hogy a lakásán szorgalmasan tanul és karácsonyra szülei látogatására Berlinbe utazik.

— A cár nevenapja. *Szent-Pétervárról* táviratkoztak, hogy a téli palota templomában a cár nevenapja alkalmából istentisztelet volt, valamint a Mihajlovskai-kaszárnya tisztai étkezőjében is a cár és *Miklós* montenegrói fejedelem jelenlétében a pétervári helyőrség részére. Ezután reggeli volt a téli palotában, amelyen megjelent a montenegrói fejedelem, a nagyhercegek, a parancsnoktábornokok és azok a tisztok, akik a diszszemlében résztvettek. *Miklós* cár felköszöntötte a diszszemlére kivonult csapatokat. A csapatok nevében *Alexandrovics Vladimir* nagyherceg válaszolt a cárra mondott pohárköszöntővel, mire a cár a montenegrói fejedelemre írtette poharát. A cári pár azután visszatért Carszkoje-Szelobá, ahová a cári pár gyermekei is elmentek Gacsinába. Az özevgye ékarné Gacsinába utazott. Az orosz cár nevenapja alkalmából a bécsi Hofburgban tegnap este udvari ebéd volt, melyen az uralkodón kívül *Ferenc Ferdinánd* főherceg, az orosz nagykövet a nagykövetség személyzetével, a gróf *Goluchowski* külügyminiszter, *Koerber* miniszterelnök, több más miniszter és méltóság vett részt. Az ebéd alatt a király mondott felköszöntőt az orosz cárra.

— Szünet az egyetemen. A budapesti Tudományegyetem mind a négy karán ma értek véget az első félévi előadások. A karácsonyi szünet holnap kezdődik és január 8-ikáig tart, amikor folytatják és befejezik a vizsgálatokat. A második félévre a beiratások január 10-iktől 22-ikéig tartanak. Az új félév január 23-ikán kezdődik.

— Vilmos császár és az orosz falu. A mikor nemrégiben a porosz határ közelében levő Wipitlen nevű orosz falu leégett, Vilmos császár volt az első, aki a tönkrement lakosság segítségére sietett. Minden nagy ceremónia nélkül egyszerűen átvagolt a határon és tiszter márkát adott át a falu előjáróságának arra, hogy enyhítsék vele a nyomort. Ezzel azonban nem elégedett meg. Főhírvást bocsátott ki a porosz építómesterekhez, amiben arra kéri őket, hogy a szomszéd falujának fölépítéséhez adjanak anyagot. A császári szónak természetesen meglett a fogantatja és most mindenfelől érkeznek a leégett faluba a sok kő, téglák, fa és vasgerenda s hogy a vámmal se legyen baj, a császár kijárta azt is a szomszédnál, hogy vámmentesen engedjék át a határon ezt a holmit. Szóval: nemsokára fölépül az orosz falu — porosz segítséggel.

— London és Erfurt. A londoni *Times* nem mondható valami obskurus újságcsokának. De ki ismeri az erfurti *Allgemeiner Anzeiger* „für Stadt und Kreis Erfurt“? Ez a két szembeállítás nem ok nélkül való. Mindenki emlékezik, hogy amikor Széll Kálmán miniszterelnök a transvaali löszállítások ügyében hozzáfűzött interpellációra a magyar képviselőházban válaszolt, ezért a válaszáért a londoni *Times*, de az egész angol sajtó is a legnagyobb lelkesedéssel magasztalta. A *Times* egyenesen kimondta, hogy Széll Kálmán beszéde olyan tett volt, melyet Anglia nem fog elfelejteni Magyarországnak. Most pedig egy Thüringiaiában élő előfizetőnk beküldi nekünk az erfurti *Allgemeiner Anzeiger*-t, mely gúnyolódik a „lovagias“ és „magyarlelkű“ magyarság fölött és Széll Kálmánt jótórnán a Chamberlaini szövetségesnek mondja, mert a löszállítások dolgában úgy válaszolt. Bolond gúnyolódás! Azt hisszük. Széll Kálmán is, de Magyarország is szívesebben veszi, hogy Anglia és a *Times* rokonszenvét nyerte meg s ebben a tudatban el fogja viselni Széll is, Magyarország is a thüringiai újság haragját.

— Navratil professzor ünneplése. Szép ünnepély színhelye volt ma este a Budapesti Orvosegyesület. Dr. Navratil Imre egyetemi tanárt, a kiváló tudóst ünnepeleik kollégái s tisztelői abból az alkalomból, hogy az ezredik gégemetszést végezte. Az ünneplők élén *József* főherceg állott, ki táviratilag üdvözölte a professzort. Zsúfolásig meglett ez alkalomból az orvosegyesület díszterme, mindenki ki akarván venni részét annak az ünnepléséből, ki egy emberöltő alatt százaknak adta vissza az életet. Ott voltak: Bókay, Hógyes, Dollinger, Morelli, Thanhoffner, Krepuska, Genersich, Vass, Baumgarten, Onódy stb. egyetemi tanárok, Lichtenberg Kornél, a magyar fül- és gégeorvosok egyesületének alelnöke, dr. Major Ferenc, dr. Fischer Aladár, az ünneplést első orvos, dr. *Környöczy* Zoltán, az ünneplést asszisztense és az orvosvilág számos kitünősége.

Az ünnepség a magyar fül- és gégeorvosok diszközgyűlésének keretében folyt le. Miután az új tisztukart megválasztották, dr. Lichtenberg Kornél alelnök iktérte dr. Navratil Imre tanárt, hogy előadását az ezer végzett légesmetszés alapján szerzett tapasztalatairól tartsa meg.

Dr. Navratil erre megtartotta nagyérdemű előadását. Előbb általánosságban ölelte föl tárgyát, majd az egyes speciális eseteket ismertette az ő nagy tudásával. Statisztikai kimutatást olvasott föl az előfordult esetekről, majd a különböző gégemetszési esetekről szólt, ismertetvén mindegyiknek előnyeit és hátrányait. Összevete a jelenlegi betegkegyógyulási percentjét az évek előttről, határozottan örövendetnek mondja dr. Navratil az eredményt, s a siker — szerinte — részben annak is köszönhető, hogy a betegek utjabban a betegség kezdődő stádiumában fordulnak orvosi segítségért. Végül ismertette az eljárását az egyes eseteknél és köszönetet mondott azoknak az orvosoknak, kik mellette munkálkodnak s kiknek az általa elért sikerekből szintén kijut.

A szakszerű, mély tudású előadást zajos tapsal és éljennel jutalmazta a hallgatóság, percekig tartó ovációkban részeseite az őz tudóst.

Az előadás után hat betegét mutatott be a professzor, kiken az utóbbi időben végeztek gégemetszést részint ő, részint nagy tudású orvosok dr. Fischer Aladár, valamint dr. *Környöczy* Zoltán, a szép jövőjű fiatal sebész. Az eredmény mindegyikben bámulatos.

Ezután Lichtenberg Kornél alelnök az egyesület tagjai nevében gratulált a tudós professzornak ezredik gégemetszése alkalmából, megköszönte szép előadását, amely indítványára jegyzőkönyvbe is iktatott. Majd a jelenlévők lelkes üzenése között felolvasta *József* főherceg következő üdvözlő táviratát:

Fogadja legőszintűbb üdvözlémet ezredik tracheotomia-műtétéhez, azon óhajjal, hogy még számos évekig tartsa meg tanár urat ép egészségben s erőben az Uristen a szenvedők javára.

József főherceg s. k.

A diszközgyűlés után bankettre gyűltek össze

az ünneplő orvosok a Hungária-szálló különtermében ahol számos tősztan magasztalták Navratil tanár munkásságát.

— Még három ezer, aki éheznek. A gyermekbarát-egyesület szegény. Nem a szó abszolút értelmében, hanem a viszonyokhoz mérve az anyagi képességeit, azokhoz a viszonyokhoz, amelyek Budapestben esztendőről-esztendőre sanyarubbak lesznek. Az egyesület összeíratta azoknak a gyermekeknek a hosszu és szomorú listáját, akik egyáltalában nem esznek meleg ételt s bizonyára hideget se, egy-egy darab kenyeret se kapnak mindig, ha éhesek. Négyezeröttszáz gyermeket jelentettek be az egyesületnél, éppen háromszor annyit, mint amennyinek az ellátására az egyesületnek pénze van. Kikeresni a négyezeröttszáz név közül ezeröttszáz, kínos munka. Az éhezők között válogatni fájdalmas annak, aki mindenkin segíteni akar. Azért hát a közönség jóságához fordul az egyesület azzal a kérréssel, hogy tegye lehetővé azt, hogy valamennyi gyermek számára biztosítsák a téli hideg napjaira a meleg levest. Járuljanak hozzá az istenes célhoz. Háromezer gyermek még éhes.

— Blaháné az irodalom és a jótékonyaság szolgálatában. *Blaha* Lujza asszony jó szive sugallatát követve, örömet akar szerezni azoknak a szegény embereknek, akik nélkülöznek és éheznek. Elhatározta ezért, hogy beáll a magyar irodalom terjesztőjének s ezáltal szolgálja a jótékony célt is. Rövid idő múlva fog tudvalevőleg megjelenni a *Magyar Remekírók* című könyvsorozat, a magyar irodalom főbb műveinek első egyöntetű díszes kiadása 55 kötetben. A megszerzési mód könnyűvé van téve az által, hogy ez a nagyszabású munka 3 koronás havi részletre is megszerzhető. Aki ezt a művet meg akarja szerezni, forduljon egyenesen Blahánéhoz (Érszébet-körut 2. sz.), ezáltal nemcsak önmagának szerezte meg a *Magyar Remekírókat*, hanem szolgált a jótékony célt is, mert Blaháné a közvetítésért járó jutalékot — a *Könyves Kálmán* irodalmi és könyvkereskedési részvénytársaság kérése folytán — jótékony célra szánta: az ingyentejére és ingyenkenyérre. Aki nemcsak maga akar előfizetni, hanem segíteni is akarja Blahánét ebben a szép akcióban, forduljon hozzá és szívesen küld mindenkinek gyűjtőlevét.

— A Klotild Egyesület új elnöke. A női munkát értékesítő Klotild Egyesület ma délután tartotta az Ujvárosbáza nagytermében rendkívüli közgyűlést, melyen gróf *Apponyi* Albertnél egyhangú lelkesedéssel elnöké választotta. *Vajda* Károlyné alelnök vezetése alatt erre öttagú küldöttség kereste fel *Apponyi* grófnét, aki a közgyűlésen férje kíséretében nyomban megjelent és lelkes éljenzés közben foglalta el az elnöki széket. Miután Gaál Jenőné üdvözlő szavaira köszönetet mondott, letárgyalták a közgyűlés naprendjére tűzött egyéb tárgyakat. A titkár és a pénztáros jelentése után *György* Aladár az egyesület halálját és köszönetét fejezte ki *Klotild* főhercegnőnek, az egyesület védnökének támogatásáért és *Apponyi* Albertnél grófnőnek az elnökség felvállalásáért. Ez a két körülmény — ugymond — biztosítja az egyesület szilárdaságát, melynek célja nem más, mint szemérmes szegények gyámolítása.

— Kardpárba! Sátoralja-Ujhelyen — mint onnan jelentik — tegnap reggel *Biro* Pál és *Rosner* Imre lappserkesztők hírlapi polemia következtében súlyos feltételekkel kardpárba vittek. A párbaiban *Rosner* Imre sebesült meg.

— Herbetta temetése. Katonai díszszel, a közönség impozáns részvételével, de egyébként minden pompa nélkül temették el ma *Herbetta* berlini volt francia nagykövetet Párisban. Az elhunyt meghagyta végrendeletében, hogy koporsójára ne tegyenek koszorút s ne mondanak jelethe gyászbeszédet, de a katonai dísz nem lehetett mellőzni, mert *Herbetta* a becsületrend nagykeresztese volt. Csak egyetlen egy koszorú volt a koporsón: a német császáré, amelyet báró *Fürstenberg* hozott Vilmos császár rendeletére. A széles szalagon a császár monogramja és a császári arany korona ragyogott.

— A lajosfalvai templom. Erdély havasai között, Románia és Bukovina közé ékelve van egy szegény magyar község: *Lajosfalva*. A falusokának új katolikus temploma van, amelynek fölszereléséhez kéri a nemesszüvi emberbarátok támogatását *Beszédes* Bertalan római katolikus lelkész. A kegyes adományok, amelyek nyilvánosan nyugtáztatnak, a lelkész címere küldendő, Lajosfalvára (Beszterce-Naszód-megye), utolsó posta: Kirilbaba (Bukovina).

— Asztalosstanonok kiállítás. A budapesti asztalos-ipartestület a Bérkocsis-utca 12-ik száma alatt levő házában, karácsonykor, e hó 25-én és 26-án asztalosstanon munkakiállítását rendez. A kiállítás délelőtt 9 órától 12-ig és délután 2 órától 6-ig díjtalanul tekinthető meg.

A modern magyar konyha kodexe:

A HÉT SZAKÁCSKÖNYVE.

Kincsésztára minden gazdaasszonynak. Kiegészítője minden szakácskönyvnek.

Ára díszes kötésben 84 korona. Kapható a Budapesti Napló kiadói vállalatában, József-körut 18.

— **Drágább lett a levelezőlap.** Már tavaly ilyenkor jövedelgették, hogy a levelezőlapok árát fölemelik. Ez a híresztelés most igaznak bizonyul, mert a jövő évi január 11-ikétől kezdve a belső levelezőlap is megdrágul egy fillérrel, vagyis ezentul 5 fillér lesz a levelezőlap ára. A minisztertanács, amely ezt elhatározta, ugyanez a postautalvány-árakat is „újra szabályozta”, ami szintén drágulást jelent, mert január 11-ikén már 2 fillér lesz az eddig egyfilléres „postautalvány” ára. A karácsonyi meglepetésül tartogatott rendelet így szól:

A minisztertanács határozata alapján 1902. január 11-ikétől kezdve a levelezőlapok árát a belső díjforralomban 4 fillér helyett 5 fillérben, a postautalvány-árakat pedig a bel- és külföldi forralomban egyaránt 1 fillér helyett 2 fillérben állapítom meg.

Az új levelezőlapok és utalványlapok árusítása 1902. január 11-én veszi kezdetét. Ezen időponttól kezdve a régi 1 filléres utalványlapok egyáltalán nem a 4 filléres levelezőlapok pedig csak szükség esetén még pedig a díjkülönbözetnek megfelelő 1 filléres irankójegy felragasztásával pótolva árusítatnak.

A közönség kezei közt lévő 1 filléres postautalványlapokat pénzküldésre és a régi 4 filléres levelezőlapokat szállításra a posta 1902. április 30-ig elengedja, ha a leadó ugy ezekre, mint amazokra a díjkülönbözet pótlásán 1—1 filléres levéljegyet ragaszt fel. Az április végéig el nem használt régi levelezőlapokat és utalványlapokat a postahivatalok, régi teljes értékükben számítva, május végéig utakkal még kicserélik. Ez időn túl a régi levelezőlapokat és utalványlapokat a posta egyáltalán nem várja be.

A magánipar által előállított levelezőlapok 1902. január 11-étől kezdve a belső díjforralomban szintén 5 filléres díjtétel alá esnek.

— **Pisztolypárba.** Reiner Zsigmond a Zalánán tartott programbeszédre egyenemély kifejezéséért provokáltatta dr. Werner Gyula. Reiner segítői dr. Dáni Vilmos és Asbóth Jenő voltak. Werner Gajári Ödönt és Heltai Ferencet kérte fel segítőit. A megbízottak tegnap este tanácskoztak a pistolypárbaiban állapotok meg a következő feltételekkel: egyszeri golyóváltás, 25 lépés távolság, 5—5 lépés advance, sima, légy nélkül való, nem használt párbajpistolyokkal; célzási idő 10 másodperc. A párbaj, az említett feltételek mellett ma a déli órákban ment végbe a régi löversenyter cserjésében. A távolságot Asbóth Jenő mérte ki, a párbajt Gajári Ödön vezette. Orvosokul Werner Gyula részéről dr. Demjanovics Emil, Reiner részéről dr. Fialka Gusztáv szerepeltek. A két lövés csaknem egy időben dördült el. Sebesülés nem történt.

— **Huszonegy Bethlen gróf.** A magyar szabadságharc alatt talán egy család sem volt annyi taggal képviselve a honvédek sorában, mint a gróf Bethlen-család. Amellett, hogy vagyonuk nagy részét feláldozták a haza oltárára, 21 férfitagja fogott fegyvert a nemzeti ügy védelmére. A gróf Bethlen-családnak ezt a 21 tagját egy hatalmas nagy vászonra lefestette gróf Bethlen Bálint országgyűlési képviselő Ábrányi Lajos festőművész. Ez a kép volt utolsó alkotása a korán elhunyt festőnek és akik látták, hazafias kegyelettel szemlélik ezt a valóban szép családi képet.

— **A zágrábi földrengés.** A szerdai zágrábi földrengésről a következőket írják még: Szerdán este a színház csaknem egészen üres volt, mert még mindenki félt a földrengéstől. Mikor a föld délután 3 óra 13 percor megmozdult, a nők és gyermekek csaknem mindenütt sikoltottak, egy elegáns hölgy pedig az illicán összerogyott s alig tudták életre kelteni. A nemzeti múzeum állattani osztálya elpusztult, mert a borszeszes üvegek mind összetörték. A múzeum tisztviselői is nagyon megrémültek s azt érezték, hogy a föld sülyed velük. A földrengésjelző készülék szerint husz másodpercig tartó rezgés után öt másodpercig tartó erős lökések következtek, szerencsére nem függőleges, hanem vízszintes irányban. A rezgés központja Zágrábtól nem messze, Szamobor, Sesztime, Maximir és Stenyevec között volt. A földrengés szokatlanul lassan terjedt tova északkeletről délnyugatra. A zágrábi meteorológiai állomás jelentése szerint a földrengés tizennegy óra alatt még egyszer megismétlődött. Szerdán délután 4 óra 2 percor rövid lökést, este 10 óra 32 percor erős rezgést, éjféli délután 12 óra 30 percor heves lökést, csütörtökön hajnalban 1 óra 47 percor újabb lökést, reggel 5 óra 34 percor pedig függőleges lökést jelzett a szeizmográf. Érdekes, hogy szerdán délelőtt 11 és 12 óra között a telefon-közlekedés a budapest-flumei vonalon megakadt, mert a vezetékéből oly erős villámosság áradt ki, hogy a telefon-készülékeket ki kellett kapcsolni a

személyzet életének biztonsága érdekében. A táviró-készülékben is sok zavart tapasztaltak.

— **A megszorozott betlehemesek.** Egy nagyvárosi lapban olvassuk a következő híresekét.

Engedély a betlehemeseknek. A rendőrség ez uton teszi közzhírre, hogy folyó hó 25. és 26-ikára kizárólag esti 10 óráig szétlő érvényvel, 16-ik életévüket meghaladott mesterséges betlehemesekkel való házalásra engedélyt ott nyerne. Korosmába. avagy mulatóhelyekre bemenetl tilos — szintegy magánházakba való erőszakos betolakodás is. E két estén kellően kioktatott rendőr-őrszolgálatok helyetleg elejét fogják venni a multban e téren lemerült s panaszolt visszaéléseknek.

Szegény betlehemesek! Az ember megszorozott szívvel sajnálja e kérész-életi teremtményeket. Se korosmába, se mulatóba nem mehetnek be, majd-nem magánházakba se mehetnek be. Hova menjenek? mit csinálnak, nem tudják. Nyilván azon gondolkoznak, menjenek-e egyáltalán, mikor az erre a célra külön elkészült őrszolgálatok oly szigoruan őrködnek majd lépten-nyomon, hogy „erőszakosan tolokodók” ne legyenek. Pusztul a világ, nehéz ipar, nem szabad ipar többé a betlehemeség. Azelőtt csak kántáni kellett tudni hozzá, most finom elemző elmével is kell rá fölgyervezni. Hogy el ne vétecsék a határ, amin túl a betlehemeség már magánakcsértés.

— **Vasúti katasztrófa.** Paderbornból táviratozzák: Ma delben Neuenbeken mellett egy személyvonat a ködben belerohant egy Berlin felé tartó gyorsvonatba, amely baleset miatt nyílt pályán megállt. Hír szerint több mint 20 ember járt szerencsétlenül. Eddig hat halottat húztak ki a romok közül. Alkalmasint még több ember van a romok alatt.

— **Megvádolt olasz tábornok.** Afan de Rivera olasz tábornokról és képviselőiről leleplezéseket közzölt a La Propaganda című lap, amely annak idején a nápolyi panamákat is leleplezte. A tábornok sem lovasgias, sem bírói uton nem vett ezért elégtételt, hanem katonai becsületbíróság összehívását kérte, vaaminnt egy parlamenti bizottság kiküldését, amely az ügyben itéljen. A tábornokból alakult becsületbíróság íőimentelte őt. A tárgyalásokról nem került semmi nyilvánosságra.

— **A magyar korona másolata.** Polgár Gyula, az ismert neví szimművész, érdemes és iparművészeti szempontból is rendkívül érdekes munkát végzett. A magyar korona és a koronázási jelvények eddig ugyszólván megközelíthetetlenek voltak a közönséges halandó ember előtt s vajmi kevesen akadtak a kiváltságosok között is, akik a magyar ember előtt szent ereklyéket színről-színre láthattak. Így történetet meg, hogy a koronának és a jelvényeknek, bárhol található másolatai is — hűség tekintetében — rendkívül sok kívánni valót hagynak fenn. Több szobronk több középületünk van az országban, amelyek ott ékeskedik a magyar korona s minden laikus ember azt hiszi ezekről az utánzatokról, hogy azok hű másai a magyar koronának. Ez pedig nagy tévedés mert a magyar koronának eddig sehol sincs hű másolata. Polgár Gyulának aki évtizedek óta foglalkozik ezzel a kérdéssel, összekötései révén sikerült teljesen hű másolatot készíteni egy magyar koronáról, mint a koronázási jelvényekről. Sajátkezűleg készítette el az első példányt, amelyet ma szerkesztőségünkben is bemutatott. Teljesen hű másolat ez és minden tekintetben hasonmása a magyar koronának. Hűsége mellett még szemléltetően tárja elénk a korona átalakulását is. Polgár Gyula érdekes munkájának nagy fontossága van s ezt belátta a közoktatásügyi miniszter is, amely tárgyalásokat folytat Polgár Gyulával arra nézve, hogy a koronát az összes iskolák részére elkészítse. A magyar koronának ez a hű és minden tekintetben érdekes másolata valóban megérdemli, hogy a szakkörök is komolyan foglalkozzanak vele.

— **Tömeges névmagyarosítás.** Dicsőretre méltó mozgalom indult meg a terenvárosi felső kereskedelmi iskola hallgatói körében. Az idegennevel tanulókat elhatározták, hogy mindannyian megmagyarosítják a neveiket. A mai napon hatvan tanuló folyamodott a belügyminiszterhez nevének megmagyarosításáért. A szegény tanulókat folyamodási költségeit az Ijúsági Segítő-Egyesület fedezte. A folyamodványokat, melyekhez a szülői beleegyezéseket is csatolták, a tanári kar terjesztette föl a belügyminiszterhez.

— **Gyakornoki állás az egyetemen.** Az egyetem közegészségügyi tanszéke mellett egy díjtalan gyakornoki állás üresedett meg. Pályázhatnak orvosdoktorok és szigorú orvosok, akik a közegészség-tannal behatóbban foglalkoztak. A pályázati kérvények január elsejéig nyújtandók be az orvoskari dekánnál.

— **Házasság.** Hoffmann Károly államvasúti tisztviselő december 22-én délután 4 órakor tartja esküvőjét Hacker Ilona kasszonygyal az új zsidóárvaház Városligeti-Fasorban levő templomában.

Schön Lipót, a Magyar Jelzőoligatelbank főhivatalnokja eljegyezte Budapestben Mandel Violát, dr. Mandel Dániel fővárosi orvos leányát.

— **Purt Ernő.** Aki ezt a nevet viseli, magyar ember és Amerikában lakik. Egyike azoknak a nagyon kevés Amerikában élő kaputos magyar embereknek, akik föltekenyek, és föltekenyek is lehetnek a becsületes neví tisztaságára. Valahogyan azonban belekerült a neve a Keeskeméthy-féle lopás ügyébe. Némely lapok azt írta meg róla, hogy levelet küldött San-Franciscóból Keeskeméthynek, amiben utasítások voltak arra nézve, hogy micsoda hajóra üljön és egyáltalán hogyan utazzék, hogy kikerülje a rendőrségek figyelmét. Purt Odön New Yorkban olvasta ezt a közleményt s nem sokat levezeltetett vagy telegrafáltatott, hanem mint a gyors elhatározások embéréhez illik, jegyet váltott az első hazainduló hajóra s ma már Budapestben is van. Sőt már tisztába is hozta alaptalanul megtámadott becsületesnek a dolgát. Persze nem valami párbajhístorriával, hanem hiteles írással, ami többet mond, mint akármicsoda lapos vagy éles vágás. Elment a rendőrséghez és bizonyítványt vitt arról, hogy az ő nevével hiába hurocolták meg ebben a piszkos ügyben. Az írással pedig elment annak a német lapnak a szerkesztőségébe, amely kiadta a hírt róla s amely természetesen sietni fog azazal is, hogy elégtételt szolgáltatson neki. Miután ezeket a dolgokat rendbehozta, meglegegrafálta az eredményt a feleségének s csak az összekötéste vártja a vonat és a hamburgi hajó között. Megy haza.

A rendőri sajtóiroda Purt Ernőre vonatkozólag ma a következő hivatalos értesítést adta ki:

Purt Ernő kérésére a rendőrség kijelenti, hogy arról a levélről, mely ez évi november 20-án a lapokban közöltetett és állítólag Purt Ernő által Keeskeméthy Győzőhöz intéztetett, a rendőrségnek tudomása nincs és általában a rendőrség tudomása szerint Purt Ernőnek a Keeskeméthy-féle sajkasztáshoz köze nincs, abban semmi szerepe nem volt.

— **Eltűnt pénzügyi titkár.** Marton Dezső, a budapestvidéki pénzügyigazgatóság titkára eltűnt Budapestről. A lakásán sem találja, a hivatalába sem jár be és senki sem tudja róla, hogy hova lett. A Budapesti Közlöny mai számában a következő hivatalos felszólítással hívják fel az eltűnt titkárt a jelentkezésre:

A budapestvidéki m. kir. pénzügyigazgatóság ismeretlen tartózkodású Marton Dezső pénzügyi titkárt felhívja, hogy ezen leltvásnak háromszori közzétételétől számított három nap alatt annyi bizonyosabban jelentkezze szabályok 254. §-ához képest állásáról lemondottnak jog tekintetű. — Budapestben, 1901. december hó 17. A budapestvidéki m. kir. pénzügyigazgatóság.

Marton Dezső pénzügyi titkár még szeptember elején elutazott Budapestről. Ekkor ugyanis egy havi szabadságot kapott, hogy idegbaja ellen magát gyógykezeltesse. Ötvené ember volt, 18 éves leányával és 15 eztondó fával a VI-ik kerület kültekén, a Palotai-uton lakott. Elutazásakor magával vitte leányát s fiát is. Október elején kellett volna neki jelentkeznie a hivatalában, azonban helyette csak egy levél érkezett tőle, egy orvosi bizonyítvánnyal, amelyben Adler bécsi orvos bizonyítja, hogy Marton Dezső súlyos ideg-és szembajban szenved s hogy további gyógykezelésre van szüksége. Marton Dezső ekkor még egy havi szabadságot kapott — november elejéig. Azonban erre a terminusra sem jött meg, hanem ismét bizonyítványt küldött egy másik bécsi orvostól, amelyben idegbajára való tekintettel újabb szabadságot kért. Erre azt válaszolták neki, hogy jöjjön haza, majd itthon megvizsgáltatják a megveit idorvossal s ennek a vizsgálatnak eredményétől teszik függővé további szabadságát. Azóta többször is felhívták hivatalosan jelentkezésre, de a levelek Bécsből azzal a hivatalos jelzéssel jöttek vissza, hogy a címzett Budapestre utazott. Értesítették az esetéről az eltűnt titkár mostohatestvérét, Lippich Gusztáv szolnokmegyei főispánt, aki mindenelöl kerestette Martont, de csak annyit tudott kisútni róla, hogy Bécsben előbb két gyermekével együtt dr. Adlernál lakott, ahonnan meg az Eltenreichgasse 6-ik szám alá költözött. Amióta innen kihurokolodott, ugy neki, mint két gyermekének nyoma veszett. Az eltűnt pénzügyi titkár 23 éve szolgált a pénzügynevelés szorgalmában, pontos hivatalnoknak ismerték. Most a rendőrség táradozik azon, hogy nyomára akadjon.

— **Zenés korzó.** Zenés korzó volt tegnap az Iparművészeti Múzeum karácsonyi kiállításán. A földszint alig győzte a tojton betöltölöz közönséget s így a felső emeletet is át kellett engedni a látogatóknak. Láány Géza, a Népszínház tagja, gyönyörű játkával elragadta a közönséget, utána Horváth ur a Népszínház zeneművésze tárogatón mutatott be néhány ósmagyar nótát zajos tetszés mellett. Váradi Antal zongoraművész briliáns technikájával aratott sikert. Pénteken megismétlik a korzót.

A t. c. közönség figyelmébe ajánljuk: **Kitűnő, magyar fehér és vörös hegyi asztali pecsénye-pezsgőt, finom ó-szilvioriumot és különlegesség gyanánt valódi tokaji borecetet.** **BORAINKAT, tokaji asszút és szomorodnit,** ugyszintén min-dennemű magyar és francia cognacot és

Telefon szám: **Radó és Társa Magyar borpince, Mérleg-u. 4.** Fiókárudánk: **Erzsébet-körut 56.** (Royal-szálóló-val szemben.)

Karácsonyi vásár.

Budapest, december 20.

Karácsony ünnepének áhitatát megelőzi a tépe-
lődés és a gond: — mivel tegyük emlékezőtessé az
ünnepet szereteteink körében? A kérdés közelről érint
valamennyiünket és szíves örömmel fogadjuk az okos
utamatást, amely komoly gondokkal kalauzol bennünket
a karácsonyi vásáron. E cikk ennek az utamatásnak
áll szolgáltatában; az alábbi tájékoztató megbízható
tanácsokat ad azoknak, akik karácsonyi ajándékokat
kivánnak venni.

Csofás az a találekonyosság, amely mind több mo-
dernséget és izlést visz a papírpár remek ujdonsá-
gaiba. Régtől fogva elismert hírnevű a *Kanitz*
C. és fia cég (Dorottya-utca 12.), amelynél gazdag
sorozata található az ujdonságoknak. A pompás levél-
papír ujdonságok között, amelyeknek kizárólagos árú-
sítója a cég, különös figyelemre méltók a barrefel-
papírok, a görög és római kiváló basreliefek mű-
vészi mintázatával. Remekei a műiparnak az Ivoires
anciens, Iris moderne és a pompás rézmetszetek, ame-
lyek mind a Kanitz-cég kiadásában jeletem meg.
Természetes dolog, a dus raktárban vannak egyszerű,
sima papírok is, csupa új színben s új formában,
elegáns kazettákban, 2, 3 és 5 koronáért. Vannak
ezenkívül naptárak hölgyeknek és uraknak, írószta-
lok, praktikus bőrúruk, notic-blokkok, táviratköny-
vek, írómappák és több efféle hasznos cikk, jó-
részt saját gyártmányai a Kanitz-cégnél. Készít
a cég ezeken kívül gyönyörű emlék-, háztar-
tási- és szakácskönyveket és naplókat, amelyek
mind egyike kedves ajándék hölgyek számára. Gaz-
dag választéka van a cuivre-poli szeccszűrés stí-
lusú írószereknek (3-tól 5 koronáig) valamint egész
garnitúráknak (25 koronától kezdve) s modern ameri-
kai könyvszekrényeknek, amelyeknek egyedüli rak-
tára a cég gyönyörű üzlete.

Sétánk során meg kell látogatnunk egy
céget, amely rövid főmállása dacára a ruhaipar terén
már jelentős érdemeket és kitűnő hírnevet szerzett.
A Kohn Heilmann és fia eszázári és királyi udvari
szállító cég (Károly-körút 12.) ez, amelynek a gazdag
uri és gyermekruha-árúháza valóságos látványosság.
A cég főnöke a legkiválóbb szakemberek akik
beesületességük révén általános megbízhatóságnak ör-
vendenek. Csak kifogástalan, izéles ruhákat készít a
cég és különös gondot fordít az elegáns szabásra.
Emellett olcsó árai révén sikerrel versenyez a hasonló
árúházzakkal.

A karácsonyi könyvpiacon, mint minden eszten-
dében, az idén is gazdag sorozatát bocsátotta a leg-
szébb ifjúsági iratoknak, képes és mesé könyvek-
nek a *Lampel* Róbert (Wodtáner Fülöp és fia) cs. és
királyi udvari könyvkereskedő cég (VI. András-utca
21.) Az ifjúsági iratok között különösen említésre
méltó a *Mindentudó Képeskönyv*, az első magyar szem-
léltető képeskönyv háromtől-hétéves gyermekek szá-
mára. A cég egyéb szép kiadványai közül ki-
emelkedik az illusztrált Klasszikus Könyvtár, amely
valósággal meglepetése a szezonnak. Ez az ut-
törő vállalkozás lesz az első kincsesháza a hazai
és külföldi irodalomnak. A vállalat értékét emel-
li a művészi illusztrációk. Hazaifas missziót teljesít
a cég e kiadással, mert az ötvenkötetes gyűjtemény,
amelybe a legelőkelőbb írók írják a bevezetőket és
magyarázatokat, 200 koronás teljes árának megfelel-
őleg 3 koronás havi részletekben szállítja a cég, ami-
vel jelentékenyen előmozdítja a klasszikusok nép-
szerűsítését.

Látványosságunkba menő érdekessége a fő-
városnak a *Waldsteiner* F. cég gyönyörű árúháza
(Mária Valéria-utca 5.), a Hungaria-szálloda átellené-
ben. A kitűnő hírnevű cég egyesítette az engros- és
detail-üzletét, amely mindenképpen megfelel a modern-
sok követelményeknek. A dus raktárban vannak Chris-
toffle-féle ezüsttárgyak, ezüstbűt és aranyozott dísz-
művek, porcellánzerek a világbíró karlsbadi (Vene-
dict testvérek) gyárból, mindenféle használati cikke-
k, remek üvegekkel, köztük a híres Compagnie des
Cristallerie de Baccarat párisi kristály-készletei. Aki
karácsonyra vagy újévre bevásárlásokat eszközöl,
hasznos és helyes dolgot művel, ha a Waldsteiner-
cég gazdag raktárát meglátogatja.

FŐVÁROS.

(*) A fővárosi vízművek állapota. A vízveze-
lési igazgatóság, a tanácshoz intézett jelentésében
előadja, hogy a pesti oldal vízművének második
részét folytonosan építik. November hónapban a fővá-
ros területén 4.375,012 köbméter szűrt vizet fogyaszt-
ottak, míg tavaly a fogyasztás, ugyancsak november
hónapban, 3.948.354 köbméter volt. Vízhiány a múlt
hónapban nem fordult elő. Az év három negyedében
24.195,009 köbméter szűrt vizet fogott el; mivel pedig
a vízvezeték fönttartása ezalatt az idő alatt 741.442
korona 69 fillérbe került, emellett minden évnegyed-
ben az elfogyasztott vizet 1.757 fillérbe került. A pénz-

beli eredmény nagyobb volt, mint amennyit előír-
nyozták.

(*) A megszokott tanítás. A székesfőváros köz-
gyűlése régebben elhatározta, hogy az elemi iskolák
V. és VI. osztályaiban a megszokott tanítást alkalm-
mazza az órák fokozott kibasznlása végett. Ezt a
határozatot *Kásics* Péter bizottsági tag megfélebezte.
A vallás- és oktatásügyi miniszter, mielőtt ebben
az ügyben döntene, leiratulag hívta íöl a budapesti
királyi tanfelügyelőt, hogy az olyan iskolákat, ame-
lyekben a főváros már behozta a kitűnő óraszámmal
történet oktatását, minél gyakrabban látogassa meg s
aztán a tapasztalatairól az iskoláé végéig tegyen
hozzá jelentést s egyszersmind a heti órarendet és a
tanítókat és tantárgyak beosztását is terjeszse föl.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** A vesztaszűzek igazán nem haltak meg,
csak aludtak. Derült ébredésüket ma temérdek ember
nézte, ami éppenséggel nem zavarta a kedves hajado-
nokokat. A korán félretett operettnak valóságossal az
ujjászületését láttuk az este. Ami legelőbbben is fel-
tűnt, az a minden zugában szufolt színház. *Fedák*
kisasszonynak, aki a darabot feltámasztotta, nagy
öröme és nagy elégtétele bizonyára, hogy a színház
vele lejártszott darabokat galvanizáltat és a közönség,
amely bizik az ifjú művészre erejében, szereti ére-
dését, csodálja becsúgyát, mukaiasztón és szívó-
ságot, tömött sorokban lepi el a nézőteret, magának
a kisasszonynak előlegezven annyit érdeklődő ki-
váncsiságot, amennyi különben csak egész darab-
oknál és együtteseknél szokott kijárni. Ma a
kiváncsiság fokozódott, sokszoros volt. A kisasz-
szony tehetsége, játéka vitákat keltett. Színházi tör-
vények, erkölcsök, esztétikai meggyőződések ütköz-
tek munkája körül. Gondolták az emberek: mi lesz
most az új területen, egy szemérmes, déccens, egyet-
len pontján azonban vesztett kényes szerepben. És
móka sincs. De van nehez ének. És nincs továbbá
tánc. Semmi alkalom groteszk ügyeskedésre. És nem
esik-e ki a deszka a kisasszony lábai alól, ha nem
táncolhat rajta. Nos *Fedák* Sári pazar feleletet adott
minde kérdésekre. Első jelenésekor öröm volt
látni hajlékony, tiszta, derült lányosságát, mozgás-
ban, játékaiban, beszédében való kedves mértéktar-
tását, meleg ellágyulását azután a szerelem/akad-
dás páros jelenetében. Énekben is mindeneket
meglepett a kisasszony. Ez a hang nem nagy, de
melegséggel és lírai tartalmával a szívekhez lérkö-
zött. Francia szerző, akinek számolnia kell a rendel-
kezésre levő művészi erővel, az ilyen báronys-
dízőzők számára ír muzsikát. És lehetett ez a sze-
rep ének dolgában bravurozabb a Szóyer kisasszony
kezén, akinek lényes hangkincse tódításokra is jogot
adott, kedvet is talán, — de a partit úgy, ahogy írva
vagyon, ma hallottuk először. Jól esett. A második
felvonásban a szerelem önfeláldozását kell a színré-
hozni a kisasszonynak. Nem éppen fergetegben,
grászban, elmulásban, csak lengő látyla lengetésé-
ben éppen. Dícsérjük-e érte, hogy ezzel a teremtet
színpadi helyzettel nemcsak vissza nem élt, de nem
is élt eléggé. Kettős látylon keresztül slít itt a nap,
hogy még az öreg papszemet se bántsa. A kisasz-
szony plastikája nagyszerű. Az egész est során
nagyon szerették, tapsolták játék közben, felvonás
után is megszámlálhatatlan sokszor. Nemcsak zajos,
de nemes is volt a sikere. Jön a másik szerepválto-
zás: *Turcsányi Olga Ledofsky* Gizella helyén. A kis-
asszonynak nem volt könnyű. Elődjének rendkívüli
játékbeli adományai vannak és énekművészete is csodá-
lmai való. A szerepnek csak ő adott jelentőséget. De
Turcsányi Olga is elcsúszott kedvesen. Édes és bátor
kővére, az Isten tartsa. Még egy új fiatal lány volt egy
öreg szerepben. *Selők* Paula. Kedves, jó gyerek. Egy es-
tére odaadta a fiatalágát. Milyen nagyborsorkány a szin-
pad, hogy érte ezt is meg lehet tenni. A legifjabb
kómika bevált, egészségesen beszél, tud énekelni is,
van vénája, néhányszor meg is nevette a közönsé-
get. Ebből lesz még valami. Akármik meglátása. A
férfiak meg fognak bocsátani, hogy számukra se
helyből, se időből nem teüik. Ebben a darabban úgy
is annyit szeretik őket, hogy több már sok volna
egy estére. (—)

** Népszínház. A Népszínháznak kissé ingatag-
gá vált repertárja következtében ma este a *Hoffmann*
mesét kaptuk, a klasszikus hármas női szerepben
Anday Blankával, a szegedi színház koloratúra énekes-
nőjével. A művészre nem egészen ismeretlen előt-
tünk, a *Karácsonyi*-éra korában tagja volt a budai
színháznek s már akkor figyelmet keltett szép
hanganyagával. *Anday* kisasszony hangja azóta szé-
pen fejlődött s ha énektudása nem is áll a
művészi bevezettség fokán, azért még mindig
a java operett-énekesnők közé tartozik. Egy kis
lámplázattal küzdve, de szépen énekelte első fel-
vonásbeli entré baba-áriáját és még szebben második
felvonásbeli kettőst *Hoffmann*nal. Játékban is helyt

állott, — ennek a szerepnek népszínházi nagy mű-
vészi tradícióira persze nem gondolva. Az előadásban,
amely különben egy kicsit karácsony előtti pongyola-
sággal folyt, még *Raskó* is új volt, aki *Lindorf*-
Copelius-Mírcle szerepét — *Vidornak* ezt a kitűnő
hármas alakítását — töltötte be. A fiatal baritonista
mindenekelőtt a szerep énekbéli részében volt jó és
játékában is nem egy helyütt volt nyoma a komoly
alakítótehetségnek. *Solymosi* ismert jeles Spellanjanja
és *Kovács* kitűnő Cochenilleje voltak élvezetesek az
előadásban. *Kenedich* Hoffmannja eléggé ismeretes.
A vendégművésznőt nagyon meleg tapsok kísérték az
estén végig. (M—s.)

** A zsába második előadása. A *Vigszínházban*
ma este volt *Hennequin* és *Duval* bohózatának, a zsába-
nak második előadása, még pedig teljesen szuolt
nézőtér előtt, ami második előadásoknál tapasztalat
szerint a legtrikább esetek közé tartozik. A bemutató
nagy sikere megismétlődött és ezuttal is sürin hang-
zott fel a taps nyílt színen és a felvonások végén
számtalanszor hívták a szereplőket. *Hegedűs*, *Góth* és
Balka játéka valóságos nevető-orkánokat keltett, a
nők közt pedig ma is *Nikó* Lina, *Harasathy* Hermin
és *Pécsi* Paula tetszettek. Egy kis szerepváltozás is volt
ma. *Hegedűs* *Ilona* közvetlen az előadás előtt beteg lett,
Kalmár *Piroska* ugrott be helyette és nagyon szeren-
csésen oldotta meg feladatát.

** *Katalin*. *Béldi* Izor és *Fejér* Jenő operettjé-
nek holnapi előadásán *Hegy* Aranka gyöngékedése
következtében *Katalin* szerepét ismét *Zilahiné* S. Vilma
asszony fogja játszani. *Germain* hadnagy szerepe vál-
tozatlanul megmarad *Küry* Klára kezében, ki az ösz-
szes eddigi harminckét előadásban játszotta e szerepet.
Gurackij szerepét *Kenedich* játszsza. A többi fősze-
replő, *Németh* József, *Bojár* Teruska, *Köpolnai* Irén,
Tollai Adolf, *Ujvári* Károly, *Szabó* Antal, *Kiss*
Mihály. *Szerdahelyi* Ferenc, a régi marad.

** Jótékonycélu művészt. A december 13-ikára
a fővárosi Vigadó nagyereményt hirdetett, de közbe-
jött akadályok folytán elmaradt jótékonycélu hang-
verseny az érettségizett munkanélküliek javára. 22-iken,
vasárnap este 7/8 órakor lesz a *Royal-szálló* nagy-
termében. A rendezőségnek sikerült egy kiváló ének-
művésznőt közreműködésre megnyerni a már előre
hirdetett igen élvezetes műsoron kívül. A közönség
körében a koncert iránt az érdeklődés igen nagy;
jegyek este a pénztárnál kaphatók.

** Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. *Wagner*
Richard zenei-árúja, a *Tristan és Izolda* kerül színe
ma este a Magyar Királyi Operaházban. Ez előadás,
mely fél 7 órakor veszi kezdetét, a Telefon Hírmondó előzető
szórakoztatására közvetlenül fogja, úgy, hogy azok odaha
a lakásokon is végighallgathatják azt. Az opera-közvetítés után
az este folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a be-
szélőújság, majd annak bevezetővel 11 óráig még cigányzene
lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Emke- és
Elite-kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

Tessék szerződnetni!

— A dalcsarnokok és a szerződés nélkül lévő színészek. —

Budapest, december 20.

A dalcsarnokok kérdése a diáküntetések révén,
amelyek a napokban folytak le s amelyek arra az
örvendetes eredményre vezettek, hogy több dalcsar-
nok tulajdonosa írásban kötelezte magát, hogy kizáró-
lag magyar programot nyújt a közönségének, is-
mét aktualitást nyert s érdemesnek tartjuk a kérdé-
sel ezekben a sorokban foglalkozni.

A dalcsarnok-tulajdonosok, mint halljuk, arról
panaszkodnak, hogy programjuk megmagyarosítása
abba a nagy nehézségbe ütközik, hogy nem kapnak
magyar énekeseket, dacára annak, hogy Budapest-
ten ez idő szerint kétszázötven színész jár szerződés
nélkül, de ezek a szegény emberek nem szerződte-
hetők az *Országos Színész-Egyesület* miatt, amely nem
engedi meg tagjainak, hogy dalcsarnokokban mű-
ködhessenek, még akkor sem, ha ezek — kenyér-
nélkül állanak. Ha a dalcsarnok-tulajdonosok csak
egy esztendővel is ezelőtt panaszokdottak volna
erről, akkor panaszuk teljes kötelelesen jogosult
lett volna, de ma egy kicsit gyanus nekünk ez a
panaszuk. Gyanus pedig azért, mert ez idő szerint —
semmi néven nevezendő akadály nincs abban, hogy
ezeket az általok annyira áhitott színeszeket szer-
ződtessek.

Ismeretes ugyanis, hogy az *Országos Színész-
Egyesület*ben már az idei őszön megindult az reform-
mozgalom, hogy az egyesület szakítson azzal az el-
avult tarthatatlan állásponjtjával, amely lehetetlenné
teszi tagjaira nézve, hogy a *Varieté*-színpadokon
is kifejtessék tehetségüket és ott is kereshe-
sék anyagi boldogulásukat. A reform-mozgalom
kezdemenyezésére a *Tarka Színpad* terve adta meg
a lökést, amely azóta létre is jött s el kell ismer-
nünk, hogy a *Színész-Egyesület* teljesítette is kötelessé-
gét és módját ejtette annak, hogy a fontos reform
utjába ne csak akadályokat ne gördítsen, de sőt
annak megvalósítását elősegítse.

Az *Országos Színész-Egyesület* alapszabályai, mint
ismertes, tiltják a tagoknak a dalcsarnokban való

közreműködést. Minthogy az alapszabályoknak ezt a rendelkezését csak a közgyűlés van jogosítva megváltoztatni, a tanács kimondta, hogy addig is, míg a tavaszi közgyűlés elébe javaslatot terjeszt ebben az ügyben, halgatag elébe, hogy a tagok *Varieté-színpadon* működjenek és ezért semmi hátrány egyesületi jogaikban érni nem fogja.

A tanács ezt a határozatát az összes újságok közölték is és így a dalcsarnok-tulajdonosoknak a határozat vagy elkerülte a figyelmét, vagy pedig kiesett az emlékeztetőkből.

Denikve ha a dalcsarnok-tulajdonosoknak egyéb akadályuk nincs programjaik megmagyarosításában, mint oszákis az, hogy a szerződés nélküli színészeket nem szerződethetik, hát ez az akadály az *Országos Színész-Egyesület* tavaszi közgyűléseig, amely március havában lesz, nem áll fenn.

A tavaszi közgyűlésen pedig, előre meg vagyunk győződve efelől, az egyesületben az a modern eszméktől áthatott, egészséges áradat fog győzni ebben a kérdésben, mely le fogja dönteni a régi, elkorhadt gátat.

Ha nem? . . . No, akkor majd panaszkodjanak a dalcsarnok-tulajdonosok is, meg a szerződés nélkül járó színészek is és panaszuikból olyan kis vihar talán kerekedni, mely az elkorhadt gátat esodorja a hagyományaikban megrozsdásodni akaró egyéb egyesületi intézménnyel egyetemben.

Addig pedig, dalcsarnok-tulajdonosok urak, egész nyugodtan szerződtessek csak a kenyér nélkül barangoló színészeket!

VIDÉK.

— (Megyel restauráló.) *Bácsmegyében* szombaton lesznek a vármegyei választások minden emóció nélkül fognak megejtetni. A szombati közgyűlés — a közhangulatból ítélve — az eddigi tisztviselőket újból meg fogja választani. A választási aktus tehát gyorsan fog letolyni. Csak az *újvidéki* főszejtől állás betöltéséről lesz egy kis alkotmányos harc, amennyiben a főszejt — az eddigi szokástól eltérően — az összes pályázókra névszerinti szavazást fog elrendelni. *Latkovits* Pál főispánnak ezt a büles és igazságos elhatározását, mely az illetéktelen betöltyások érvényesülését teljesen kizárja, bizonyára örömmel és megnyugvással fogadják mindazok, kik az új, áldásos kormányzati szellemnek a megyei életbe való átvitelét ósztintán óhadják. Az *újvidéki* főszejtől állásra egyébként a következő nyolc pályázó jelentkezett: *Popovits* Sebő főlevéltárnok tb. főjegyző, *Dungyarszky* Gedeon tb. szolgabíró (*Dungyarszky* Lázár nagybirtokos fia), *Mezey* Imre tb. főszejtől állás (Ujvidék), *Kovácsik* Kálmán szolgabíró (Ó Becse), *Matkovich* Béla szolgabíró (Zenta), *Buday* Pál árvaszéki ülnök, *Horváth* Dezső szolgabíró (Zsablya) és *Zeisl* Herik szolgabíró (Apatin).

Szilágyvármegye mai tisztújító közgyűlésén a régi tisztikart újból megválasztották, csupán a tanásdi járásban történt változás. Itt *Bay* Ferencet választották meg főszejttől állásnak és *Sántha* Györgyöt szolgabíróként.

Sárosmegyében árvaszéki elnök *Máriássy* Bélát választották meg *Uss* Antal eddigi elnökkel szemben, főszejttől állás *Dr. Dobay* Zsigmond eddigi alügyészt *Krémer* volt főszejttől állásra váltaltották, egyhangúlag meg is választották. A többi tisztviselők mind megmaradtak.

Alsó-Fejérmegye tisztújító közgyűlésén alispánná nagy küzdelem után *Szász* József főszejttől állás választották meg 161 szavazattal *Gáspár* János 141 szavazata ellenében.

*Trencsén-vármegye*ben a mai tisztújító gyűlésen *Dr. Schweitner* Antal központi főszejttől állás egyhangúlag alispánná választották. Új emberek: *Motesitzky* Imre főszejttől állás (*Trencsén*), *Baross* János főbíró (*Csacsa*), *Cselkó* Jenő főbíró (*Kisucza-Ujhely*). A tisztikar többi tagja a régi maradt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A meghamisított ékezet. Megirtuk, hogy *Budai* Sándor vidéki birtokos végrendeletének záradékába a kir. ítéltábla döntése után és a Kuria ítéletének meghozatala előtt egy peröntő vessző csuszott be valahogyan, amely aztán a pürrrel megtámadott végrendeletet az 1876. XVI. t. c.-ben meghatározott alakú kellekkel felruházta. E véletlenül becsuszott vesszőről a budapesti kir. ügyészség határozottan konstata, hogy ezt utólag, a per folyamán hamisította bele valaki a végrendeletbe, de hogy ki volt a hamisító, kideríteni nem tudta a vizsgálat. *Dr. Káldor* Gyula, a végrendelet megtámadók ügyvédje erre az igazságügyminiszternél tett panaszt. *Plósz* igazságügyminiszter megígérte, hogy ebben az ügyben szigorú vizsgálatot rendel és *Oberschall* Adolf táblai elnököt bízta meg a vizsgálat vezetésével.

§§ A osd. *Bauer* J. József budapesti postókereskedő 1900 január 27-én csdött mondott. Aktívája 38.000 korona, passzívája 80.000 korona volt. Csdtömegmondoknak *dr. Kőrösi* Manót neveztek ki, aki rájött, hogy *Bauer* nagyon sok árut elrejtett. Hamis bukásért a törvényeszké elé került a kereskedő. Tegnapelőtt és ma volt ebben az ügyben a végtárgyalás *Agoraszó* bírő elnökletével. A vádat *Gaál* királyi ügyész képviselte, a vádlottat *dr. Fried* Vilmos ügyvéd védte. *Bauer*rel együtt a felesége is a vádlottak padjára került bűnpalástolás miatt. A törvényeszké a kereskedőt kétévi fegyházra, a feleségét pedig háromnapos fegyházra ítélte. *Bauer* Józsefet mindjárt le is tartóztatták.

Nyiltér.

Szénásy Béla

— papírúrháza —

Budapest, IV. ker., Ferenciek-tere 9. szám.

Levélpapírokban az idén is óriási választékkal bírván, különösen kiemelem a vásárló közönség tájékoztatására, miszerint bármely töltésű dobozaim mind csak elismert jó minőségű anyagokkal vannak megtöltve s ezért össze sem hasonlíthatók azon vásári dobozokkal, melyek így karácsonytájt különböző bazárokbán kerülnek közszemlére.

Ugynevezett családi dobozaim az idén 1 firtól 20 firtig terjedő árban kaphatók, s ezek között a 3 firtos „Aranymondások” című újdonságom, valamint az 1 firt 20 kros szines töltésű dobozaim árai meglepetés számba menő olcsóságuknál fogva méltó feltűnést keltenek.

Megtisztelő látogatásukat kéri kiváló tiszteléttel

Szénásy Béla

IV., Ferenciek-tere 9.

SOMATOSE

(oldódó húsfehérnye)
orvosi szaktekintélyek véleménye szerint „tápkészítmények ideálja” betegeknél és gyongéknél.

Idegeket és izmokat erősíti.
Gyógyszertárakban és gyógyszerkereskedésekben.

A kőbányai polgári serfőző r.-t.

részvényeseinek mai napon tartott közgyűlése elhatározta, hogy az az idei S. számú részvény szelvényei a mai naptól kezdve darabonkint

8 koronával

beválthatók és pedig a társaság pénztáránál, valamint Budapesten az Angol Osztrák Bank fióktelepénél a magyar leszámítoló és pénzváltó banknál, a magyar ipar és kereskedelmi bank részvénytársaságnál, azonkívül Bécsben az Angol Osztrák Banknál.

Felülművelés és legelőbb készülő szorosi és osztási műveletek végezésére a szab.

Mercur szorzó pálca

felöltöttek és tanulók részére. Legalkalmasabb karácsonyi ajándék. Ára 1 korona 20 fillér. KÉRMARKY és ILLESNÉL Budapest, VII., Kerepesi-ut 6. sz.

Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.

EGYESÜLETEK.

(Országos középiskolai tanáregyesület.) Az országos középiskolai tanáregyesület választmányja december 23-án, szombaton délelőtt 9 órakor tartja első választmányi ülését az Ujvilág-utca 2-ik szám alatt lévő hivatalos helyiségében. Az ülés legfontosabb tárgya az országos középiskolai tanáregyesületi szö-

vetség eszméjének előkészítő tárgyalása. E szerint a bécsi orvosok mintájára ezer tanár összeállana és ha közülük egy meghal, minden tag fizet egy bizonyos összeget az özvegynek, vagy örökösének javára. Ezt az életrevaló eszmét a kassai tanári kör vetette föl.

TÁVIRATOK.

Lengyelek és németek.

Berlin, december 20. A *Schiemann* tanár ellen rendezett diaktüntetésekkel kifolyólag a berlini egyetem és a charlottenburgi műegyetem rektora elhatározta, hogy a jövőben ily tünteteket magánlakértés miatt a büntetőbírósnak utján vonatják teletlösségre.

Németország és Franciaország.

Páris december 20. *Cassagnac* az Autorité-ban azt írja, hogy Németország és Franciaország között a gyarmati ügyekben való egyetértésről írott cikkek alkalmából több előkelő embertől helyesítő iratot kaptott, amelyekben bátor cselekedeteért üdvözlök. Kijelenti újból, hogy miután Franciaország a kieli flottaszemlén részt vett és Kínában gróf *Waldersee* főparancsnokságát ellogadta, nem kell többé bátorság ahhoz, hogy ily értelemű javaslatot tegyen. Nem ütökönk *Franciaország* méltóságába gyarmati ügyekben Németországgal egyességet kötni, amely kizárólag ízet lenne, amely bizonyos célra való összeköttetést eredményezne. A szövetség Németországgal mindenesetre lehetetlen, az *bűn* volna. Felemlíti egy előkelő diplomatának hozzáintézett levelét, amely azt mondja, hogy Angolország íel egy Oroszország, Franciaország és Németország között gyarmatügyi dolgokban kötéendő egyezségtől és minden el fog követni arra nézve hogy az megakadályozza. Angolország ebben a *Waldeck-Rousseau*-kabinetnek különösen három tagjára számít.

A bolgár válság.

Bécs, december 20. *Klementina* koburgi hercegnő tegnap fia, *Ferdinánd* fejedelem táviratilag Szófiába hívta. A hercegnő sürgős utazása valószínűleg összefüggésben van a bolgár pénzügyi válsággal.

Orményországi atrocitások.

Köln december 20. A *Kölnische Zeitung*nek táviratozzák, hogy az örmények üldözése Törökországban borzalmas. Egy tizenhároméves fiúnak kivágták a nyelvét, a talpát kettéhasították. Az öreg embereknek a hátukat hasogatják a törökök és rabolják, pusztítják az örmények házáit. Hír szerint az orosz kormány ismét közbe fog lépni.

A nikaraguai csatorna.

Washington, december 20. A képviselőház kereskedelmi bizottsága beterjesztette jelentését *Hess*-byrennek a Nikaragua-csatornára vonatkozó törvényjavaslata tárgyában. A jelentés szerint a törvényjavaslathoz a célja, hogy *Roosevelt* elnöknek teletlösséggel egybekötött felhatalmazást adjon a csatorna kiépítésére. A bíróság melegen ajánlja a javaslat elfogadását.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 20. A jövő év elején nyílik meg az Osztrák-Magyar-Bank két fiókja Drohobiczou és Székesfehérváron.

Chemnitz, december 20. A *Hempen*-féle vasöntő cég fizetéképtelenséget jelentett be. A cég egyik tagja, *Hempen* Hermann Pál 240.000 márkányi váltóadósságok hátrahagyásával megszökött. A passzívák háromnegyed millió márkát tesznek ki. A cég bukását a *Leipziger Bank* összeomlása okozta.

New York, december 20. (Terményfősség.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/2). dec-re 8.12 (8.07). Márciusra 8.21 (8.16). New-Orleansban helyben 8.— (8.—). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphian 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.30 (8.30). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — *Zsír*: Western steam 10.— (10.05). *Rohe* és *Brothers* 10.10 (10.10). — *Tengeri* irányzata szállár. Decembe 70 1/2 (69 1/2) Márciusra — (69.—). — Májusra 70 1/4 (70 1/2). — *Buza* irányzata szállár. Píros ősz helyben 86 1/2 (86.—). Decembe 82 1/4 (82 1/4). Márciusra 86.— (86 1/2). Májusra 85 1/4 (85 1/2). Júliusra 85 1/2 (84 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 6 1/2 (6 1/2). Dec-re 6.55 (6.60) Márciusra 6.70 (6.70). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — *Cukor*: 3 1/2 (3 1/2). — *On*: 22.75 (23.82). — *Rész*: 13.— (13.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, dec. 20. (Terményfősség.) (Zárlat.): *Buza* irányzata szállár. Decembe 76 1/2 (75 1/2). Májusra 80 1/4 (79 1/2). — *Tengeri* irányzata szállár Dec-re 63 1/2 (63 1/2). — *Zsír*: Decembe 9.67 (9.67). — Január 9.67 (9.67). — *Szalonna* short clear 8.70 (8.50). — *Sertéshús*: január 15.05 (14.85). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Hova lesznek?

Hova lesznek, hova szállnak
A szellettep lepkésárnyak,
S himporukat, ha jó a tél,
Merre hordja szerte a szél?

Talán, ha a nyárnak vége,
Száll a himpor délvége,
S a hova száll: madárának,
Szerelem és gyönyör ébred.

Avagy talán észrevélen,
Ködös, zordon, hideg éjben,
A kunyhókba besurrannak,
Ahol csak egy törött ablak.

Szállnak, szállnak szeretséjjel,
Besurrannak csendes éjjel
S a szegények sötét gondját
Fényvel, színnel be-bevonják.

Mint virágra száll a harmat,
Almaikra rátapadnak
Caillagással ingerkedve,
S földetül a szegény' kedve, ...

Mikor jártam elmerengve
A bús, téli rengetegbe
S kuttattam, hogy hova lettek
A lepkék, a megdermedtek,

S nem vezetett sárnyomokra
Az erdőknek fája, bokra,
Rám nehezült, mint bús árnyak,
Ez a kérdés: Hova szállnak
Lepke-himpor, lepke-sárnyak?

Feleki Sándor.

— Az angol király a Rivierán. Az angol király tudvalegöl kétheti üdülésre a Rivierára megy, Cannesbe. Edvárd király Cannesben a thorenci kastélyban fog lakni és Lord Rendelnek lesz vendége, aki az Armstrong-társaság elnöke vagyona 200 millió koronára rug. Lord Rendel az estendő öt hónapját Cannesban töti s ilyenkor vendégeül látja az átutazó idegenek minden kiváló alakját. Edvárd király is walesi herceg korában több ízben volt vendége a thorenci kastélynak. Lord Rendel különben Gladstone-nek egyik leghíresebb barátja volt s leánya Gladstone Herbert felesége. Maga a thorenci kastély az egész Rivierának egyik legszebb pontja. A kastély 49 hektárnyi területen terül el s kőfallal van körülvéve. A park utjai és fasorai egy vonalban 15 kilométernél is hosszabbak volnának. A fasorokat és az utakat bámulatos módon gondozzák; egy lehullott falevélnek, gyufaszáznak, még csak egy lábnyomnak sem szabad a porondot ékellenlennie. Lady Rendel gyakran koscsikázik a parkban két kis csacsi-vonta kordélyán,

amelyet nyomom követ állandóan néhány ember, hogy a kerékenyomokat rögtön kiegyengessék. Az exotikus országok páratlan növénygyűjteményét tartalmazza ez a park.

— Uj Fehérház. A híres washingtoni Fehérház szűknek bizonyul. Ha nagy családja van az elnöknek, alig képes benne mozogni — mondják azok, akik az Egyesült-Államok presztizsét azáltal akarják emelni, hogy modern palotát emeljenek az elnök számára. Ez is olyan tünet, mely távolodást jelent a puritán köz-társasági fellegódtól és közeledést az imperialisták izléséhez. Pazar fényben akar sítikézni az amerikaiak republika s első sorban az államfőt akarja körülvenni olyan eleganciával, mely a királyok és császárok palotáival kiállja a versenyt. A kongresszus előtt van a javaslat, mely határozattá fog érlelődni. Uj Fehérházra van szükség a hatalmas köztársaságnak, olyan „házra”, amelyek az előleges számítás szerint is egy millió dollárba fog kerülni. A költségvetés és a zárszámadás közt talán itt is lesz némi különbség. A tervezetek közül a legalkalmasabbat az uj Fehérháznak uj lakója fogja kiválasztani: — Roosevelt elnök ur. Kell, hogy nagy étterem legyen az uj Fehérházban, ezt maga a javaslat követeli meg. A köztársaság, amit ebből is látszik, nagy súlyt helyez immár a disztribúcióra. Bizonyos, hogy a tengeren túl is — halad a világ! Ne kérdezzük, hogy milyen irányban halad.

— Szerelmi bosszu a törvény előtt. Az egész Rivierán lázasan érdeklődnek most egy nizzai esküdt-széki tárgyalás iránt. Bonini Krisztina kisasszony a vádiolt, egy rendkívüli olasz szépség, aki mint el-árúsítónó volt alkalmazva a város egyik elsőrendű árucsarnokában. A családok alkalmazott szép leányt természetesen az udvarlónak egész serege rajongta körül. Ő azonban szigorú maradt valamennyivel szemben, egészen addig, amíg egy, az igazi jelentkezőt, Pioli, egy fiatal olasz győztesként emelkedett ki a nagy versengésből, az ő vallomásai a szép olasz leány szívében visszhangot kel-tettek. A szerelmesek boldog napait nem sokára a gondok napjai követték s ekkor Pioli fokozatosan hidegebb és hidegebb lett. Az elcsábított és elhagyott leány vidéken élő rokonai körében ikreknek adott étet és el is helyeztén két gyermekét család tag-jainál, visszatért Nizzába, hogy most már ne csupán a saját maga számára szerezzék meg a mindennapi kenyeret. A betegség nyomai gyorsan tűnédeztek a fiatal arcról s Bonini Krisztina nem sokára éppen oly szép volt, mint azelőtt. Ekkor újból össze-hozta őt a sors csábítójával, akiben ismét lob-bot vetett a vágy és a rövidéletű szerelm. Pioli azzal mentegette a hütlenségét, hogy anyja elle-nezte a házasságot s mivelhogy ez az akadály most már megszűnt, mert édesanyja időközben meg-

halt, most már be fogja váltani ígését A szép leány másodsor is hitt csábítójának és ismét odaadta ma-gát Piolinak. Együtt élt a szerelmes pár hetek óta, mikor a leány újból arról győződött meg, hogy Pioli másodsor is csak játékszernek tekinti őt, melyet ha megunt, eldob magától. Ekkor felébredt a heves-vértü olasz leányban a bosszualás gondolata. Megleste szerelmest s mikor ez egy másik nővel valamelyes kávéházba ment, utána sompolygott. Alig hogy a könnyűvéru fiatalember helyet foglalt a kávéházban, ott termett mellette a leány és a kendője alatt rejté-getett, kénsvat tartalmazó üveget röpített csábítója arcába. A kénsvat előmlött Pioli arcán s nemcsak a szemvilágát oltotta ki, hanem az arca bőrét is lemarta.

A retentően megbüntetett fiatalember elcsufított ábrázattal, világtalanul ül a vádló számára kijelölt helyen. A bosszualó fiatal leány szépségének teljes pompájában foglal helyet a vádlottak padján. Ez a bünper harc a rutság és a szépség között. A szépség aratott diadalt.

Az esküdtek Bonini Krisztinát egyhangulag föl-mentették.

— A halál számokban. Egy statisztikus kiszámította, hogy átlag évente 33 millió ember hal meg. Ebből folytatólag következik, hogy egy napra 91.534, egy órára 3730, egy percre 62 és egy másodpercre egy halálozás esik. Az emberélet átlagos ideje cirka 33 év, megjegyezvén, hogy az emberiség hetedrészéről semmiéle halálozási statisztikánk nincsen. Az emberek egy negyedrészre a hetedik életév befejezése körül pusztul el, a fele pedig a 17-ik korév előtt. Minden 100.000 közül egynek jut az a kiváltság, hogy a századik életév elérje. Ugyanez a statisztikus azt is kiszámította, hogy minden 1000 hetvenéves ember közül 43 a papsághoz tartozik 42 a politikai pályán haladt, 40 földműveléssel foglalkozik, 33 a munkás-osztály tagja, 32 katonai rangot visel, 29 mérnök vagy ügyvéd, 28 tanár és 24 orvos. Aki e számok-ban bizik, az ezen az alapon az egészséges és kevésbé egészséges foglalkozások skáláját könnyen összeállíthatja.

— Fordított arány. Minél tökéletesebbek les-nek a fegyverek, annál kevesebb lesz a háború áldo-zata ezt bizonyítja egy német szemlében egy tüér-tízlet. Egy kis statisztikát mutat be tétele igazolására A zornordfi és kunersdorfi csatákban a harcosok negyven százaléka vesztette életét. Aspernnál a halot-tak és sebesültek száma harmincnégy százalék, Wa-terloonal huszonöt százalék, Lipcsénél és Inkermannál pedig huszonegy százalék volt. Ellenben a köni-ggrázi csatában már csak nyolcadik százalék esett el és sebesült meg amiben azonban annak is része van, hogy a hadakozó felek nem igen közelítették meg, egymást, úgy mint más csatákban szokás. A német-

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK

(116)

Mi közöm is volt ennek a csöveseknek a lakodalmához? Annyi keresni valóm azon az esküvőn, mint akár két kutya nászán! Szakított tehát ezután a pálinkával, amely nem a fejbe, de a lábba száll. Minden rossznak e földön az ital az okozója és ha nem voltunk volna részegek, mikor rajtunk ütöttek, akkor bizonyára győzedelmeskedtem volna és én esuktam volna Bohun a disznófalba!

Sagloba pillantása ismét a kunyhót kereste, amelyben Bohun aludt és odatapadt az ajtóra.

— Csak aludjál, gazember, mormogta, alud-jál! Álmodd azt, hogy az ördögök a bőrödet nyuzzák. Ezt ugy sem kerülöd el! Te akartál rostát készíteni az én bőrrömböl? Majd meglátod, hogy még én fogom a te bőrödet ugy kikészíteni, hogy papuesnak se lesz jó. Csak gyere ide! Oh, ha én szabadulhatnék el innen, oh, ha elszaba-dulnék. De hogyan?

Csakugyan, kevés reménye volt, hogy ez a kívánsága teljesül. Az udvar tele volt emberekkel és lovakkal, ugy hogy ha a tetőről lecsusza a fal mellett álló lovak egyikére föl is pattant volna, semmiesetre se tudott volna kijutni az udvarból.

Es mégis ugy vélte, hogy a dolog nehezebb részén már átesett. Szabad volt és fegyvert szorí-tott a kezében s ugy érezte magát a padlason, mint valami erődben.

— Az ördögbe, gondolta, hát azért szedtem le magamról a kötelet, hogy most felakaszszam arra magamat?

Gondolatai ugy üzték egymást, hogy már

zugott a feje bele, megállapodásra jutni azonban nem tudott.

Közben megvirradt. A sátor már tisztán lát-szott, a teteje ezüstös színben ragyogott. Sagloba már fölismerte az udvarban lévő csoportokat, megkülömböztette a ruhájok színéről a kut körül fekvő embereit és a bundáikról a kozákokat.

Hirtelen felemelkedett az alvók közül egy alak, lassu léptekkel keresztül ment az udvaron, itt-ott egyes csoportoknál megállott és az örökkel egypár szót váltott, aztután az istállóhoz közele-dett. Sagloba az első percben azt hitte, hogy e alak Bohun, mert az örök tisztelegtek neki és láthatólag alázatosan beszéltek vele.

— Ej, mormogta, ha a kezembem volna most a pisztolyom, mutatnék majd neked valamit.

E percben az alak felemelte a fejét, vilá-gosság esett az arcára.

Nem Bohun volt, hanem Holody őrmester. Sagloba rögtön megismerte, még abban az idő-ben látta, mikor Bohunnal Csehrinben össze-barátkozott.

— Gyerekek! szolt Holody, nem alusztok? — Nem, bátyuska, pedig álmosak vagyunk. Itt volna már az ideje, hogy felváltsanak.

— Meglesz rögtön. A fogoly nem szö-kött meg?

— Legföljebb a lelke repülhetett el, mert ő maga meg se mukkant!

— Tizenhárompróbás vén róka ám az! Né-zétek meg, hogy mit csinál, mert ő képes a föld alatt is elszökni.

— Azonnal — felelték néhányan és az istálló-ajtóhoz indultak.

— Kaszáljatok egy kis szénát. Dörzsöljétek le a lovakat. Napkeltekor indulunk.

— Jól van, bátyuska.

Sagloba elhagyta a tetőnyílásban lévő leső-helyét és a feljáróhoz állott. Az ajtó sarka nyi-korgott és a szalma ropogott a katonák lábai alatt. A Sagloba szíve lázasan vert, göresösen szorította a markában a kardját és megismételte magában az esküjét, hogy inkább megpörkölteti

vagy darabokra tépeti magát, semhogy élve kerüljön ellenségeinek a kezei közé. Szinte hallotta már, hogy milyen vad ordítást csapnak majd a katonák, ha hült helyét lelik, de csalódott. Csak azt hallotta, hogy egyre gyorsabban járják körül az istállót, végre az egyik így szolt:

— A gaz, a sátán! Hihetetlen! Hiszen ide csuktuk be!

— A gonosz lelkekkel cimborál. Gyujts tüzet, Vasy! itt koromsötét van.

Elesöndesedtek. Vasy bizonyára kovát és taplót keresett, a másik pedig suttogni kezdett:

— Nemes lovag, szólalj meg!

— Suttogj a kutya fülebe, — szitkozódott Sagloba.

Azután a tüzszerszám csattogása hallatszott. A kipattanó szikrák megvilágították az istálló belsejét és a katonák fejét, aztán sötét lett ujra minden. Izgatott hangok hallatszottak.

— Megszökött, megszökött!

Az egyik az ajtóhoz ugrott.

— Holody bátyuska! Holody bátyuska!

— Mi az? — kérdezte az őrmester és az ajtóhoz lépett.

— A lengyel megszökött!

— Miesoda? Megszökött?

— Csak a föld nyelhetette el! Sehol nem ta-láljuk. Istenem, irlalmazz! Tüzet is gyujtottunk, de sehol se volt!

— Az lehetetlen! No majd ad nektek a hetman! Megugrott a gazember? Persze elalud-tatok?

— Nem, bátyuska, nem aludtunk. A mi ol-dalunkon nem is szökhettek meg.

— Csöndesen, fel ne ébresszétek a hetmant. Ha ki nem jött, hát valahol bent kell rejtöz-ködni. Kerestétek mindenütt?

— Mindenütt!

— A szénpadlason is?

— Hogy juthatott volna a padlásra, hiszen megkötöttük!

(Folytatása következik.)

francia háboruban tökéletesebb fegyvereket használtak s mégis a véresebb csatákban tizenöt-tizenhat százalék esett el. Ezek a számok átlagosak, együtt mind a két hadseregre vonatkoznak, a győztes félnek természetesen valamivel kisebb, a legyőzöttnék valamivel nagyobb a vesztesége.

† **A tüdővészesek csókja.** Érdekes rendeletet adott ki *Milwaukee* amerikai város. A város tanácsa ugyanis, amely mindenképp a tüdővész terjedésének megakadályozásán fáradozik, felkérte az ottani összes ottani orvosokat, hogy tüdővész-esetek megfigyelésénél segídközölközzenek s egyúttal kötelezte őket, hogy minden egyes tüdővész-esetről jelentést tegyenek. Az így beérkezett jelentésekből aztán a város minden egyes tüdővész betegnek megtudja a címét s ezekhez külön-külön utasítást küld. Az utasításnak egyik pontja többek közt szigorúan megtiltja a tüdővészeseeknek a csókolózást. Vajjon sikerül-e ezzel előfajítani a csókolózást? *Aligha.* Hogy is mondja *Dóczy Lajos* *A csókban: ... Nem csók az, ami tiltva nincs!*

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

G. F. Orasháza. Önt baleset érte, de rokkantság nem, előfizetőink pedig csakis baleset által okozott rokkantság esetére voltak biztosítva. Egyébiránt már bejelentettük közönségünknek, hogy a mannheimi biztosító-intézettel ez irányban kötött egyezményünket már felbontottuk.

Sz. A. Budapest. Egy politikai napilapnak 10,500 forint a kauciója, politikai hetilapok a kaució felét fizetik, ugyancsak azok is, amelyek egyhónapban egyszerűen többször megjelennek. Havi folyóiratok, ha politikai tartalmúak is, vagy társadalmi napilapok, hetilapok stb. nem tesznek le kauciót.

W. Zs. Budapest. Végezte el az önkéntesi tanfolyamot, tegye le jól az önkéntest, később a tisztviszgrát, akkor ha megfelelő évi jövedelmét tud kimutatni, kinevezik a tartalékban hadnagygyá. Ha aktívaitatni akarja magát, ezredparancsnoksága útján hathavi szolgálatra kell bevonulnia s ha alkalmasnak találják, ténylegesítik.

A. Sz. Miskolc. Bizza azt szakértő képfestőre, vagy legalább valamely ügyesebb címfestőre, mert lakus nem ért a festmények megtisztításához, akár-hogy magyarázzák is meg neki.

S. O. Az összes tárgyakból kell érettségi vizsgát tenni, melyek a gimnáziumi érettségi vizsgára előírvák.

G. M. Medgyes. A jövő tanévben már csak érettségi vizsgával vesznek föl hallgatókat a tanfolyamra, akiknek legalább egyévi közigazgatási gyakorlati szolgálatauk van.

Sch. S. Makó. A szanatórium igazgatóságának tessék írni, ott nyilvántartják az alapítók névsorát. Mi nem ismerjük.

D. S. Szil-Sárkány. Egész bizalommal fordulhat a newyorki főkonzulátushoz, ott majd kinyomozzák a dolgot.

Tudatlan. Igen, a leánynak jogos és törvényszerű a követelése amelyet a bíróság minden valószínűség szerint megítél.

K. A. Abony-Szántó. Tizenötven vannak. Neveiket egyik legutóbbi számunk üzeneti között közzétük, méltóztassék utána nézni.

D. A. Kassa. A Gyorsírásati Lapok szerkesztője *Fabry Henrik*, országgyűlési gyorsíró. Levélét a képviselőházhoz (VIII., Sándor-utca 8.) méltóztassék címezni.

G. I. Jolva. Csak akkor folytathat órásiport, ha meg van a szakképzettsége, vagy pedig szakképzett üzletvezetőt tart.

Polgár. Nem értjük a kérdését. Ha világosabban teszi föl, szívesen válaszolunk, mint mindenkinék szoktunk.

Érdelkelt. 1. Az utalványozás mindig a költségvetés megszavazása után történik. 2. Népszerűségi ügyben bélyegmentes.

Sz. B. Érettségi vizsga és pénzügyi vizsga. A folyamodványhoz a születési és tanulmányi bizonyítványokat kell mellékelni.

Fontos. Törvényes is, összeférhető is, ha megvan rája a képesítése s mind a két foglalkozást el tudja látni.

T. 10. Mi is már éppen harmadszor üzenjük meg, hogy méltóztassék a Kelemen Gyula gépész-mérnöki irodájához (VII., Erzsébet-körút, Royal-nagyszálló) fordulni.

G. M. Budapest. A mult tőlen adták először a Nemzeti Színházban, tehát nem lehetetlen, hogy Tata-Tóvárosban is színr kerül.

K. L. Lippa. A magyar államvasutak gépészeti szakosztályában (VI., Andrássy-ut 76.) tessék megkérdezni.

J. E. Toina-Tamási. 1. Lapot és naptárt bárki is árusíthat. A főszolgabírónak tehát igazza volt. 2. Meg van engedve a nyomdatulajdonosnak is, hogy üzleteket gyűjtsön.

K. Zs. M.-Szántó. Az illetékes pénzügyigazgatóság elbírálására van bizva, hogy a zárt üvegekben való italmérést a helyi viszonyoknak megfelelően adja ki.

Régi előfizető. Igen, azonos. Kóbor Tamás csak az írni neve.

R. Gy. Karczag. Az országos statisztikai hivatal még nem adta ki a kérdéses füzetet.

K. Zs. A.-Szántó. Az egészen az illetékes pénzügyigazgatóság elbírálására van bizva.

K. J. P. Kérésének — sajnálatunkra — nem tehetünk eleget.

R. Szokolócs. Együtt élnek boldog családi egyetértésben.

W. J. Hőgyész. Ha közös szerzemény a vagyon, úgy van joga igényelni, ellenkező esetben nincs.

K. A. Sajó-Szent-Péter. Tiszta házi szappan és gyakori langyos mosások.

D. B. Szeged. Az a példány teljesen kifogyott már.

Gömöri előfizető. 1. Igen, lehet. 2. Mind a két intézet VIII., Rökk-Szilárd-utca 26. sz. van.

M. Zs. Livó-Hutta. A Képeslevelező Lapok szerkesztője Tata-Tóvárosban van.

Dr. L. A. Szeged. Méltóztassék a lap számát megírni, akkor a kiadóhivatal szívesen megküldi.

Szegedi leány. Vass Tamás és Mocsári Béla osztálytanácsosok az előadók.

Beteg. Dr. Róna Sámuel, egyetemi tanár, VI., Andrássy-ut 23.

F. J. Nagyvárad. Dr. F. L. ügyvéd lakása: VII., Kertész-utca 55.

T. 10. Magyar Mérnök- és Építészegylet: IV., Ujvilág-utca 2.

Balogh. N.-Becskegek. A kéredezett műből újabb kiadás nem jelent meg.

O. M. Munkács. Katolikus, annak is született.

Sz. Á. Tab. Nem ismerjük a könyvet.

S. F. Várna. Sorsjegyét nem húzták ki.

W. I. Vizvár. Ez a helyesebb: arattatjuk.

V. J. Nzs. Nem szabad, csak a külföldön.

W. H. N.-Csab. Az a lap már megszűnt.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az országos ipari és kereskedelmi oktatási tanács ipari szakosztálya ma délelőtt *Matlekovits* Sándor elnökkelével a tagok majdnem teljes számu részvétele mellett teljes ülést tartott.

Mindenekelőtt az elnökség tett jelentést az iparoktatási intézeteket végzett tanulóknak gyakorlati alkalmazhatóságára nézve az utolsó tíz év alatt szerzett tapasztalatokról. A munkaadóktól beérkezett 374 nyilatkozat közül 295 kedvező, 48 részben kedvező, 31 pedig kedvezőtlen, úgy hogy az iparoktatás általában véve, illetve a tanítás iránya és mérve teljesen megnyugtató. Minthogy a beérkezett összes vélemények csak ezután jognak a tanács tagjainak rendelkezésére boesítattani, a tanács elhatározta, hogy a jelentést egyik legközelebbi ülésén tojja tüzetes tárgyalás alá venni. A tanács azután rátért a *cipészek és szabók képzésének* ügyére, nevezetesen arra a kérdésre, szükség-e és célszerű volna-e az említett két iparág részére ipari szakiskolát létesíteni. A tanács egyhangulag oda nyilatkozott, hogy ipari szakiskola létesítése az említett két iparág egyikére sem kívánatos, sem célszerű, ellenben mindkét iparágban rendkívül fontos, hogy miként az jelenleg is történik, kiválóbb gyakorlati szakiférfaik bevonásával a gyakorlatban működő segédke és mesterek továbbképzése, részben a fővárosban a Technológiai Iparmúzeummal kapcsolatban részben pedig a vidéken szervezendő rövid ideig, 3-8 hétig terjedő továbbképző-tanfolyamok útján.

A newyorki tőzsde. *Newyorkból* jelentik december 19-iki kelettel: Az Amalgamated Cooper társaság osztalékának várása miatt a mai tőzsdén valósggally megakadt a forgalom, de azért az irányzat alapján véve szilárd volt. Később a pénzpiac helyzete is hozzájárult az irányzat megszilárdításához. Végül az Amalgamated 6-részvények erős ingadozásai és más papirokban való eladások is szabálytalaná tették az irányzatot. Részvényforgalom 490,000 darab.

Az Országos Iparügylest végrehajtó bizottság *Matlekovits* Sándor elnökkelé alatt e hó 17-ikén ülést tartott. Az egyesület fölterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez az államvasutak egyes vonalaira szóló bérletjegyek kiadása iránt. A kérelemnek azonban a miniszter nem adott helyet és elutasító választással indokolta, hogy a most érvényes személyidjiszabás oly oleső, hogy a méltányos igényeket teljes mértékben kielégíti és hogy rövid vonalakra szóló távoisági ikozatok szerint emelkedő áru bérletjegyeknek aktiválása egyértelmű volna a zónadíjszabás indirekt mérséklésével, azonkívül jelentékeny kezelési és ellenőrzési nehézségekkel járna.

A telefonhálózat kiterjesztése. A kereskedelemügyi miniszter *Ugoston* városi távbeszélő-hálózatot létesítetett, mely mult hó 25. napján a közhatalomnak megnyitja. Az előfizetési díj 120 korona egy évre. A hálózat központja a lugosi posta- és táviróhivatalnál van s teljes nappali távbeszélő szolgálatot tart.

A baromfitenyésztés fölrendítése. Az Arad-megyei Gazdasági Egyesület a baromfitenyésztés fölrendítése érdekében leterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez, kérve 300 langszán, 300 plimut-ügyü miniszterhez, kérve 300 langszán, 300 plimut-kakast, 200 emdeni gunárt és 150 pekingi gácsért, 50 bronz pulykakakast. *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy az egytel kérelmet a beérkezett kérelmekkel együtt lehetőleg kedvezően intézi el és megbizta újból *Hreblyay* Emil állattenyésztési feügyletöt, hogy az állami baromfi-tenyésztések készletének gyarapítása céljából az ország jelesebb iajbaromfi-tenyésztőitől megfelelő számu iajbaromfit vásároljon.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: *Medinac* Sima kereskedő *Fukovář*, *Zawadil* János kereskedő *Brünn*, *Hlav* Izidor kereskedő *Kassa*, *Altmann* Jakab

kereskedő *Budapest* (Dob-utca 52.), *Lukács* Mór kereskedő *Budapest* (József-körút 77.)

Elhalasztott marhavásár. A jövőheti marhavásárt, amely csütörtökre, december 26-ikára esett volna, a karácsonyi ünnepek miatt pénteken, 27-ikén tartják meg.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapestben* pénzben 39.— korona, áruban 29.50 korona. *Bécsben* a kontingentált készáru 35.60 korona pénzben, 36.— korona áruban.

Borjувásár. 1901. évi december hó 20-án. (A budapesti marhavásártól véssár-pénztár részvénységétől.) Felhajtás: Belöldi élő borju 343 drb, leölt borju 13 db, bécsi borju — db, — db, nővendékmárha 3 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. *Arjegyéseik.* — Belöldi élő borju I. rendű 80-85 l-ig, kivételes 88 l., II. rendű 70-78 l-ig, I kilonkint leölt borju I. r. 92-100 l-ig, II. r. — l-től — l-ig, kivét. — l. kilonkint levonás nélkül. *Rugott borjúk* — l-ig, *Növendék marha* — l-től 67 l-ig, I. r. — l-ig, középminőségű 36-42 l-ig, alárendelt — l-ig, I kilonkint. *Bárány élő* — k., leölt bárány — k., kivételesen ár — k-ig páronkint. — Változatlan irányzat mellett az árak 1-2 fillérrel kilogrammokonkint javultak, a készlet elfogyott.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ierenvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-úvárosi sertés-konzumvásár *Arjegyése* 1901. évi december 20-án Készlet 384 darab. Erkezett 1628 darab. Összesen 2012 darab. Eladott 1500 darab. Maradt 512 darab. *Napi árak:* 120-180 kilogramm sulyban 80-84 koronáig, 220-280 kilogramm sulyban 82-87 koronáig, 320-380 kigr. sulyban 82-87 K-ig. Óreg nehéz páronkint 400-500 kilós 72-86 koronáig. *Malac* 64-80 korona. Az irányzat élénk.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, december 20.

Nyugodt üzletmenet mellett 17,000 métermázsza buza került forgalomba változatlan árakkal.

Más gabonaneműekben nem történt árváltozás. Eladottan:

Buza. Tiszavideki: 200 mm. 79 k. 8 K. 90 l., 100 mm. 80 k. 8 K. 82½ l., 200 mm. 79 k. 8 K. 87½ l., 200 mm. 79 k. 8 K. 80 l., 200 mm. 79 k. 8 K. 80 l. sárga, 100 mm. 78½ k. 8 K. 60 l., 100 mm. 78 k. 8 K. 75 l. 1000 mm. 78 k. 8 K. 75 l., 100 mm. 77 k. 8 K. 65 l., 200 mm. 77 k. 8 K. 70 l., 100 mm. 77 k. 8 K. 65 l., 100 mm. 76½ k. 8 K. 55 l., 100 mm. 76 k. 8 K. 50 l., 100 mm. 76 k. 8 K. 50 l., felső 70 mm. 74½ k. 8 K. 25 l., 120 mm. 72½ k. 7 K. 65 l. hibás.

Pestmegyei: 200 mm. 79 k. 8 K. 80 l., 200 mm. 78 k. 8 K. 65 l., 100 mm. 77 k. 8 K. 70 l., 400 mm. 76½ k. 8 K. 50 l., 200 mm. 77 k. 8 K. 60 l., 100 mm. 76½ k. 8 K. 50 l.

Bánsági: 4000 mm. 74 k. 8 K. 30 l. **Szerbiai:** 3800 mm. 76 k. 8 K. 10 l. **Raktáru:** 2000 mm. 74½ k. 8 K. 25 l. **Mind három hónapra.**

Ros: 200 mm. 7 K. 10 l., 700 mm. 7.— K. **Arpa:** 300 mm. 6 K. — l. **Zab:** 100 mm. 7 K. 42½ l., 100 mm. 7 K. 15 l. **Tengeri:** 1000 mm. 4 K. 75 l., 200 mm. 4 K. 75 fillér.

Lóhere: 25 mm. 46 K. — f. pestmegyei. **Készpénzfutás mellett.**

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterekint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilós	50 kilogramm ára		Kilós	50 kilogramm ára	
		K-től	K-ig		K-től	K-ig
Tiszavideki új	76	8.55	8.50	30	8.25	8.25
"	77	8.45	8.50	31	—	—
"	78	8.5	8.50	32	—	—
"	79	8.55	8.50	33	—	—
Fehérmegyei	76	8.55	8.45	30	8.70	8.85
"	77	8.55	8.50	31	—	—
"	78	8.45	8.5	32	—	—
"	79	8.55	8.50	33	—	—
Pestvidéki	76	8.25	8.45	30	8.65	8.75
"	77	8.35	8.35	31	—	—
"	78	8.35	8.35	32	—	—
"	79	8.5	8.5	33	—	—
Bánsági	76	8.25	8.35	30	—	—
"	77	8.25	8.4	31	—	—
"	78	8.35	8.5	32	—	—
"	79	8.5	—	—	—	—
Bácskai	76	8.4	8.5	30	—	—
"	77	8.45	8.5	31	—	—
"	78	8.5	—	—	—	—
"	79	8.5	—	—	—	—

Egyéb gabonaneműek	Kilós	50 kilogramm ára	
		K-től	K-ig
Ros új alárendelt	—	7.10	7.15
" másozrendű	—	6.90	7.05
Arpa takarmány	30-32	6.10	6.30
" szőlői való	32-34	5.75	5.9
Zab sörözőre való	34-36	5.0	5.0
Zab	36-41	7.25	7.40
Tengeri ó	—	—	—
" bánsági	—	—	—
Repepe új	—	4.75	4.85
" laposra	—	—	—
Köles	—	—	—
"	—	4.60	5.—

A határidőslet folyamán a következő kötések történtek:
 Áprilisi buza 1902 . . . 8.63-8.62-8.68
 Áprilisi roza 1902 . . . 7.81-7.82
 Áprilisi zab 1902 . . . 7.40-7.41
 Májusi tengeri 1902. . . 5.41-5.40-5.39-5.40
 Augusztusi reepe 1902. . . —
 Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a Tőzsdén:

Aprilisi buza 1902.	8.64	pénz	8.65	áru
Aprilisi rozs 1902.	7.81	"	7.82	"
Aprilisi zab 1902.	7.40	"	7.41	"
Májusi tengeri 1902.	5.40	"	5.41	"
Augusztusi repace 1902.	11.60	"	11.70	"

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisa 1902.	8.64	—	8.65
Aprilisi rozs 1902.	7.82	—	7.83
Aprilisi zab 1902.	7.41	—	7.42
Májusi tengeri 1902.	5.41	—	5.42
Augusztusi repace 1902.	11.60	—	11.70

A budapesti értéktőzsde.

Az előtőzsde ma ismét visszaesett az üzletlenségbe. Kellő impulzus hiányában a forgalom jelentéktelen volt és az árfolyamok lassan lemorzsolódtak.

A karácsonyi ünnepek közeledése meglátszik a tőzsdén, melynek csarnokaiban csend honol.

Előtőzsde. Megnyitások tegyestek: Osztrák hitelrészvény 652.—, Magyar hitelrészvény 666.—, Osztrák-magyar államvasutak 654.50 korona.

10 óra 30 perckor: Osztrák hitelrészvény 651.75, Magyar hitelrészvény 666.—, Rimamurányi vasmű 474.50, Osztrák-magyar államvasutak 655.25 korona.

11 órakor: Osztrák hitelrészvény 652.25, Magyar hitelrészvény 666.—, Magyar 4%-os aranyjárdék 118.70, Magyar koronajárdék 94.—, Leszámitolóbank 424.50, Jelzálogbank 459.50, Rimamurányi vasmű 473.—, Osztrák-magyar államvasutak 655.—, Déli vasut 69.—, Német birodalmi márká 117.26, Villamos vasut 292.—, Budapesti közúti vasut 590.— korona.

A déli tőzsdén sem igen változott a helyzet. Erdéklődés egy értékpapír iránt sem nyitványt. Feltűnt a rimamurányi részvények kínálása.

1 óra 30 perckor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 650.75—651.25, Magyar hitelrészvény 667.—667.50, Leszámitolóbank 424.—424.50, Rimamurányi vasmű 466.—467.—, Közúti vasut 589.50—590.50, Déli vasut 68.—69.—, Államvasutak 653.—653.50, Koronajárdék 94.15—94.25 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 651.75, Magyar hitelrészvény 666.50, Leszámitolóbank 424.—, Rimamurányi vasműrészvény 468.—, Osztrák-Magyar államvasuti részvény 614.25, Közúti vasut 589.50, Városi villamos vasut 292.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.—50.— korona, vörös aprószemű 41.—45.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középszemű 46.—48.— korona, nagyszemű 50.—54.— korona, Disznózsír: budapesti 52.50—53.— korona, vidéki — korona, Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 42.—42.50, korona, 3 darabos 45.—45.50, korona, lisztelő — korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—15.— korona 120 darabos — korona, 100 darabos 15.25—16.— korona, 85 darabos 18.50—19.— korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona, 100 darabos 16.25—16.75 korona, 85 darabos 16.75—17.— korona, Szilvai: sláviai — korona, szerbiai 17.25—17.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, december 20. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Az itteni piacon a helyzet nem változott. Minden készletet hiányában a legnagyobb csőd uralkodott. Buzában és rozsban az irányzat tartott volt. Zab- és tengeriben azonban hanyatló volt s e két cikk 5. illetőleg 2 fillért veszített.

Buza tavaszra 8.83—8.82, zab tavaszra 7.71—7.69, tengeri május—júniusra 5.71—5.69, rozs tavaszra 7.59—7.60 korona.

Zárlatok: Buza tavaszra 8.84, zab tavaszra 7.72, Tengeri május—júniusra 5.70, rozs tavaszra 7.60—7.61 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén az Alpei részvények iránt jó kereslet mutatkozott.

A déli tőzsdén az általános hangulat gyöngült. Az Alpei részvények árfolyamai a tőzsde végén hanyatlottak.

Zárlat Alpei részvényekre kissé javult, különben csöndes.

Bécs, december 20. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 118.65, líazi- és szegedi kölcsön sorsjegye 143.—, Magyar vasuti kölcsön ezüsten 100.75, Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.—, Magyar eszámitoló- és pénzváltóbank —, Rimamurányi vasműrészvény 465.—, Magyar koronajárdék 94.25, 4%-os Magyar földherm. kötvény 92.85, Magyar hitelbank részvény 664.—, Magyar nyeresémi kölcsön sorsjegye 177.—, Kassa-oderbergi vasuti részvény 365.—, Magyar csekek bank —, Magyar cukoripar 1710.—

Bécs, december 20. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3%-os papírjárdék 99.—, 4%-os osztr. aranyjárdék 118.70, 1360-os sorsjegye 141.65, Osztrák hitelsorsjegye 404.—, Angol-osztrák bank 261.—, bécsi bankjegyesület 442.—, Osztrák-magyar bank 1590. Déli vasut 71.50, Dunagőzhajózási részvény 786.—, Dohányrészvény 286.—, Császári és királyi arany 11.34, Német bankváltók 117.25, 4 2/3%-os ezüst járdék 68.95, Osztrák koronajárdék 95.95, 1864-iki sorsjegye 218.—

Osztrák hitelintézeti részvény 651.50, Unionbank 546.—, Osztrák Lánberbank 422.—, Osztrák-magyar államvasutak 653.75, Elbavölgyi vasut 465.—, Alpesi bányarészvény 386.—, 20 irank. arany 19.34, Londoni váltóár 239.25 Bécsi tramway Lít B. 271.—, Bécsi, Tramway Lít A. 276.—, Lipót kehő —, Az irányzat ingadozó.

Bécs, december 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 651.75, Magyar hitelrészvény 666.—, Angol-Osztrák bank 261.50, Bécsi bankjegyesület 442.50, Union bank 647.—, Lánberbank 422.50, Osztrák-magyar államvasut részvény 654.25, Déli vasut 72.25, Elbavölgyi vasut 466.—, Eszknagyuti vasut részvény 450.—, Dohányrészvény 286.—, Rimamurányi vasut 467.—, Alpesi bányarészvény 386.50, Májusi járdék 99.—, Magyar korona járdék 94.25, Török sorsjegyek 100.25, Német birodalmi márká 117.27 —, Napoleon d'or 19.04.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 20. (Zárlati tudósítás.) Arra a tegnapi dusseldorfi jelentésre, hogy a belvárosi szükséglet vasgyártmányokban nagyon emelkedni látszik, a tőzsde keddtől fogva jó irányzatot mutatott köh-részvényekben. Laurarészvények 187-ig emelkedtek. Bankok mind szilárdok voltak. Deutsche Bank-részvények a bécsi közúti vasut megváltásáról szóló hírekre emelkedtek. Járdékok tartottak magukat, de az üzlet sok keretben mozgott. Csak vasártekéketben volt egy ideig élénkbb kereslet a fedezési szükséglet miatt. A második tőzsdésórán a kurzusok mérsékelt ingadozások mellett nem tudták tartani magukat. Osztrák hitel Bécsre gyengült. Magánkamatlab 3 1/2%.

Berlin, december 20. (Zárlati) 4 2/3%-os papírjárdék —, 4%-os osztrák aranyjárdék 101.40, Elbavölgyi vasut 119.—, Magyar koronajárdék 95.25, Osztrák-magyar államvasut 140.75, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 65.25, Magyar vasut beruházási kölcsön 102.75, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Gesellschaft 180.90, Államias villamoság Edison 178.—, Gelsenkircheni 171.40, Laura-köhő 186.60, 4%-os ezüstjárdék 99.15, 4%-os magyar aranyjárdék 100.—, Osztrák hitelrészvény 256.40, Déli vasut 18.75, Károlyi Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.10, 4%-os új orosz kölcsön —, Török dohányrészvény —, Olasz járdék 100.10, Magyar hitelbank —, Dynamit Irukt 100.60, Harpeni 160.25, Az irányzat gyengült.

Berlin, december 20. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4%-os magyar aranyjárdék 100.20, Magyar koronajárdék 95.20, Osztrák hitelrészvény 205.40, Osztrák-magyar államvasut 140.75, Déli vasut 18.75, Eszknagyuti vasut 216.10, Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegyek készpénz —, Buschtiehradi —, Orosz bankjegye —, (Ultimo) Lombard —.

Páris, december 20. (Zárlati) Osztrák-magyar államvasut 715.—, 4%-os osztrák aranyjárdék 101.85, Osztrák Lánberbank 465.—, 3%-os francia járdék 100.35, Otomanbank 328.—, 3 1/2%-os francia járdék 100.35, Alpesi bányarészvény —, Déli vasut 99.—, 4%-os magyar aranyjárdék 102.50, Párisi bankrészvény 998.—, Olasz járdék 101.65, Francia törleszt. járdék 100.15, Osztrák földhitelintézeti részvény 1298. Török dohányrészvény —, Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, december 20. (Zárlati) 4 2/3%-os papírjárdék 99.40, 4%-os osztrák aranyjárdék 101.45, Magyar koronajárdék 95.30, Osztrák-magyar bank 115.90, Déli vasut 17.90, Elbavölgyi vasut 119.50, Londoni váltóár 203.75, Bécsi bankjegyesület 112.95, Villamos részvény —, 3%-os magyar aranykölcsön 84.30, 4 2/3%-os ezüstjárdék 99.35, 4%-os magyar aranyjárdék 100.10, Osztrák hitelrészvény 205.50, Osztrák-magyar államvasut 140.90, Eszknagyuti vasut 118.—, Bécsi váltóár 85.30, Párisi váltóár 81.—, Unio bank —, Alpesi bányarészvény 200.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, december 20. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Artoyakok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 205.40, Német bank —, Disconto —, Berlini kereskedelmi bank 140.—, Gelsenkircheni —, Harpeni 161.—, Laura-köhő —, Olasz járdék —, Caendes.

Hamburg, december 20. (Zárlati) 4 2/3%-os ezüstjárdék 99.15, 1860. sorsjegye 143.—, Déli vasut 18.50, 4%-os osztrák aranyjárdék 101.65, Osztrák hitelrészvény 205.55, Osztrák-magyar államvasut 141.—, Olasz járdék 99.90, 4%-os Magyar aranyjárdék 99.80, Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai serteskereskedelmi csarnok jelentése.

December 20. A szerítéselti irányzata változatlan.

A) Hízott sertések árai: A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 90—92 — fillérig, Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 85—90 — fillérig, Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — II. Magyar s e d e t i: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — III. Romániai eredeti (Stachl), Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, IV. Romániai eredeti (Stachl), fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 86—88 fillérig, Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 84—86 fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 82—84 fillérig.

Serítéseltiszám 1901. december 18. napján volt készlet 31.455 darab, — 1901. december 19. napján felhajtott 524 darab, 1901. december 19. napján elszállított 301 darab, 1901. december 20. napjára maradt készletben 31.678 darab.

Kivonat a hivatalos naplóból.

— December 20. —

Külvettség. A pénzügyminiszter a vukovári, illetve pozsegi pénzügyigazgatóságokhoz Wamberger Józsefet ogulni, illetve Hoig Armin pozsegi pénzügyi segédtitkár pénzügyi titkárokká, az ogulni, illetve pozsegi pénzügyigazgatóságokhoz Sepic Jakab zágrábi, illetve Gaj Lajos pozsegi pénzügyi fogalmazókat pénzügyi segédtitkárokká, valamennyit végleges minőségben, a pozsegi, illetve zágrábi pénzügyigazgatóságokhoz

dr. Pavlinovics Bernárd budapesti pénzügyi számtisztet, illetve Huber Pál zágrábi fogalmazó-díjnokokat pénzügyi fogalmazókká ideiglenes minőségben, Balogh Bertalan pénzügyi számlaőrrel a pénzügyminiszteri, Keeskes József és Czucz Kálmán pénzügyi számlaőröket a budapesti vidéki, illetve a székesfehérvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez pénzügyi számvétségelők végleges minőségben, a tansági adóhivatalhoz Kuti József ungvári adóhivatali tisztet adóhivatali ellenőrrel, a pécsi adóhivatalhoz Prépósti Lajos nagykárolyi adóhivatali segédrel, a sárborgházi adóhivatalhoz Reif Simon seimeczbányai adóhivatali gyakornokot adóhivatali tiszté ideiglenes minőségben, Vig Árpád budapesti lakost a hajdusobozói adóhivatalhoz adóhivatali ideiglenes minőségben, Ignér Valér csaczi adóhivatali gyakornokot az ungvári adóhivatalhoz adóhivatali ideiglenes minőségben, a nyíregyházi pénzügyigazgatóságokhoz Arsenovits Gyula bíránci lakos végzett joghallgatót pénzügyi fogalmazógyakornokká ideiglenes minőségben, a Budapest fő- és székvárosi pénzügyigazgatóságokhoz Gyiraszin Sándor pénzügyi fővigyázót, jogvégezt budapesti és dr. Bekény Zoltán pénzügyi fővezetőt, a pénzügyi fogalmazógyakornokokká ideiglenes minőségben, Fugas Ignác vukovári lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számvétségelőkkel a vukovári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez, a segésvári pénzügyigazgatóságokhoz Csujda Lajos nagybírtosi adóhivatali díjnokot állami végrehajtóvá ideiglenes minőségben; a pozsonyi ítélőtábla elnöke Váló János jogszigorúttal ezen ítélőtábla területére díjtalan joggyakornokká; a segésvári pénzügyigazgatóság Hirsch Béla brassói és Borkomán György kőhámi lakost a diószentmártoni, illetve a kőhámi adóhivatalhoz ideiglenes díjtalan adóhivatali gyakornokká; a trencsényi pénzügyigazgatóság Szmecan Frigyes trencsényi lakost ideiglenes minőségű díjtalan kezelési gyakornokká; a szegedi törvényszék elnöke Tóth Ferenc páksi járásbírói díjnokot a gyónyi járásbíró-százhoz III. osztályú hivatalosolgvá nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Szibmácz Milán lugosi járásbírói és Luka Virgil temesvári törvényszéki inrokokat kölcsönösen áthelyezte.

Ügyvédi kamara. A marosvásárhelyi ügyvédi kamara területén belül dr. Schess Jeng ügyvéd a székhelyét Székely-Keresztúrról Marosvásárhelyre tette át. A szegedi ügyvédi kamara közhírrel teszi, hogy Kovács János csongrádi ügyvéd az ügyvédség gyakorlatát felhagyott. A kolozsvári ügyvédi kamara dr. Dobai Ferenc ügyvédet Kolozsvár székhelyével az ügyvédek névjegykönyvébe felvette. A kecskeméti ügyvédi kamara dr. Virányi Lajos ügyvédet a kamara ügyvédi lajstromba, Kecskeméti székhelyével, felváltólag bejegyezte.

Névmagyarosítás. Dr. Rosenberg Izidor budapesti lakos Réváira magyarosította vezetéknévet belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. A cserégi adóhivatalnál adóhivatali állás 14 nap alatt. — A tamási járásbírósnál inroki állás január 24-ig. — A torjai adóhivatalnál tisztii állás 2 hét alatt. — A kecskeméti törvényszéknel aljegyzői állás két hét alatt. — A vajdahunyadi járásbírósnál teleknyomvi átalakító díjnoki állás 2 hét alatt. — A nyárádszeredai járásbírósnál inroki állás 4 hét alatt. — Az aradbanjai bánya- és fémbeváltóhivatalnál hivataltisztii állás 4 hét alatt.

Napirend.

Napló. Szombat, december 21. — Római katolikus: Tamás ap. — Protestáns: Tamás. — Görög-ortox: (december 8.) Paláp. — Zsidó: Tebbeth: 11. Sabbath. Wajgascsh. — Nap kelt: 7 óra 51 perckor. — Nyugszik: 3 óra 54 perckor. — Hold kelt: 12 órakor 54 perc delután. — Nyugszik: 2 óra 17 perckor reggel.

A miniszterek nem fogadnak. **Nemzeti Múzeum.** Képtár, nyitva délelőtt 9 óratól delután 1 óráig. — Többi terei 1 korona belépődíjjal megtekinthetők.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiaiban zárva. **Iparművészeti Múzeum** délelőtt 9 óratól este 8-ig. **Teknológiai iparmúzeum** zárva.

Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-10 l óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—11-ig. Belépődíj 1 korona.

Idő tárlat a városligeti Múzeumnokban délelőtt 9 óratól delután 4 óráig. Belépődíj 1 korona.

A Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9.) délelőtt 9 óratól este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva delután 3 óratól 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és delután 3—5 óráig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kertlet Váci-körtút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 óráig delután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arisztokraták is eszközöl) a városligeti iparneműmúzeuma nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és delután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi bizottsága (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körtút 32. szám alatt.

Vizárlás.

	Dec. 20. 19.	Dec. 20. 19.		Dec. 20. 19.	Dec. 20. 19.
Ion	Schörding	0.40 0.42	Tisza	M. Sziget	0.99 0.99
Duna	Passa	1.10 0.80		Tokoháza	1.59 1.39
	Lina	0.41 1.35		N. Nagygy	2.77 1.99
	Bécs	0.95 0.70		Tokaj	3.77 2.80
	Pozsony	1.18 1.2		Tisza-Füred	3.68 1.64
	Komárom	2.1—2.28		Szolnok	2.69 0.53
	Budapest	1.43 0.84		Csongrád	2.69 0.66
	Tisza	1.17 1.22		Szeged	2.69 0.67
	Mohács	2.17 1.88		Török-Bécs	1.17 0.10
	Gombos	2.14 2.07		Titói	2.28 0.80
	Ujvidék	2.10 1.59	Onóva	Barfa	0.53 0.69
	Panceva	1.43 1.54	Tokaj	Hód	0.58 0.24
	Orova	3.54 2.20	Bodrog	Zemplén	3.88 0.40
Morva	Magyarfalva	1.70 1.64	Sajó	Zsolca	2.10 0.16
Vág	Zsolca	1.62 0.66	Hernád	H. Németh	0.50 0.49
	Trencsén	1.43 0.84	Seregy	Márgita	0.52 0.54
	Szered	1.82 1.39	Herceghy	H. Ujfalvi	0.66 0.66
Fába	Sz. Gothárd	0.12 0.10	Kőrös	Csuna	0.76 0.50
	Sárvár	0.49 0.10		N. Várad	0.46 0.32
	Győr	1.33 1.33		Bolényes	0.54 0.74
Dráva	Pécs	1.43 1.22		Tenke	0.58 0.28
	Pécs	0.56 0.15		Gurabona	0.70 0.70
	Boros	0.64 0.16		Borosjenő	1.45 0.40
	Eszék	1.— 0.20		Békkő	2.36 1.22
Mura	M. Sereghy	0.50 0.50		Gyoma	2.60 0.28
Száva	Zágráb	2.42 1.86	Körös	S. Herceghy	0.52 0.48
	Szeged	0.20 0.30		Branysvcska	0.56 0.50
	Mitrovics	0.72 0.24		Borostia	0.— 0.—
Szamos	Deés	0.12 0.12		Arad	0.04 1.14
	Szatmár	0.22 1.16		Mátó	0.68 0.28
Kraszna	S. Nagy	0.50 0.51	Temes	S. Herceghy	1.19 1.49
Enyora	Munkács	0.82 0.72	Bécs	Kiszó	1.13 1.17
Laborca	Honnona	1.66 0.18		Temesvár	0.18 0.—
Una	Ungvár	1.10 1.10		Kecskeméti	0.39 0.66

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1901. december hó 21-én.
Tristan és Izolda.

Zenedráma 3 felvonásban. Irtá Wagner Richard.
Szövegét fordította Abrányi Emil,

Tristan	Burrian	Braugére	Berts M.
Marke király	Ney D.	Pásztor	Gábor
Izolda	Vasquezna	Kormányos	Ney B.
Kurwenál	Takács	Ifju hajós	Déri
Melot	Kiss B.		

Kezdeté 7/2 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. december hó 21-én.

A vörös talár.

Dráma 4 felv. Irtá Brieux. Fordította Fábian István.

Yagret	Mihályfi	A főügyész	Gyenes
Vagretné	Rákosi	Elnök	Ujházi
Bertha	Vizvári M	Benoit	Rózsahegy
Bonerat	Gabányi	Mondoubleau	Náday F.
Boneratné	Dömjén	Etheopare	Beregi
La Bouzule	Szacsavay	Yanette	Márkus
Ardeuil	Náday B.	Etheopare anyja	Lendvayné
Mouzon	Gál	Bridet	Szöke

Kezdeté 7/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. december hó 21-én.

JA vestaszúzek.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Depré és Bernéde. Fordították Bálint Dezős és Mérei Adolf.
Zenéjét szerették Le Roy és Clerice.

Diogenes	Ráthonyi	Lysias	Palásthy
Pancines	Boross	Domocos	Mátrai
Pyrogona	Turcsányi	Bacchis	Margó
Scopas	Dalnoky	Callyx	Tomcsányi
Penelope	Sellő	Fyrria	Almássy
Cypria	Fedák	Lampeas	Stoll B.

Kezdeté 7/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetőek: **Bárd Ferenc és Testvérei** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombai, 1901. december hó 21-én.

A zsába.

Bökházat 3 felvonásban. Irták Hennequin és Duval.
Fordította Molnár Ferenc.

Barisard	Góth	Leluchois	Balassa
Colotte	Pécsi P.	Zenobia	Hegedűsné
Leclapierné	Nikó L.	Téodore	Bihari
Marcinelle	Hegedüs	Sophie	Bálint
Suzanne	Harszthy	Casimir	Gyözö

Kezdeté 7/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. december hó 21-én.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással.
Irtá dr. Beldi Izor. Zenéjét szerette Fejér Jenő.

H. Katalin	Zilahiné	Mária	Róza
Gr. Gurackij	Kenedich	Olga	Nyári
Buranov Iván	Szabó	Téliomaque	Németh
Trojkov Fedor	Tollagi	Duplessis	Kury
Alekszej	Nagy	Anica	Bojár
Sunderland	Ujvári	Grogor	Kiss M.
Dacskov	Havasi	Tiszt	Szerdahelyi

Kezdeté 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. december hó 21-én.

A hadsereg.

Kezdeté 7/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. december hó 21-én.

A csók.

Eredeti vígjáték 3 felvonásban. Irtá Dóczi Lajos.

Fernando	Mészáros	Adolár	Horváth
Sover	Pálffy	Fidelio	Egreesy
Blanda	Hettyei	Angela	Paulayné

Kezdeté 7 óraker.

Somossy Mulató

Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.

Carola Cecilia, Henry French, Howard Thurston, She, Les Carangeots, Du Cane-Trio, Roberty-csoport, Rügammer stb. fellépései a nagy decemberi műsor keretében Hoinap vasárnap, 22-én, a délutáni előadásban

CAROLA CECILIA

első és egyetlen fellépése a délutáni mérsékelt árak mellett.

Előadás után naponta reggel 5-ig a kávéházban Dajna Balogh Rudi zenekara játszik.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.
Visszavonhatatlanul december 23-ig

Ép föl a kedvelt **Milla Barry** továbbá minden este **Moreschani** az ausztrál hangversenyek **Baumann Károly** mint Rigó a „Tektetés ur”-ban

Nagy siker!! Nagy siker!!
Modl János, Berg testvérek, Thomson Anna, Hayton, Lola Parry, Beiling Viktorné Morton és Elliott stb. stb.

12 óraker: **Tarka Színpad.**

1 óraker: **Az anyavándások** nagy kiállításos balet

Vasárnap, 22-én III. délutáni családi előadás. A télikerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangverseny.

Folies Moderne

Kerepesi-ut 63. szám.

Családi jegyek!

darabja 1 korona egyenként is kapható. Igen jó földszinti vagy balkon ülőhelyre érvényes.

Szenzációs műsor!

Uj! **A régi Ghetto.** Uj!

Eredeti boházat. Irtá: Müller Malvin.

PINKÁSZ & COMP.

Boházat. Irtá: Taufstein Louis.

PLAGIUM.

Irtá: Plagiator.

20 műsor szám.

Ejféltől reggel 5 óráig a télikerben hangverseny.

Dr. GLÜCK SOMA

beléző-intézet

Budapest, VI., Gyár-utca 5. sz.

Gyógyít tüdő, gégo, garat és orrbetegségeket, ugyanazt a belézőt kurát nyújtja, mint Gleichner, Ems, Reichenhall és más ezekhez hasonló gyógyhely. Intézetünk a modern orvostan legmesszebb menő igényeinek megfelelőleg a technika legújabb vívmányával felszerelve és a betegnek rendelkezésére a nap bármely szakában áll. Asztma-betegek (mehéztágulás, tüdőfagulás) számára surított és ritkított levegőt tartalmazó apparátusok állanak rendelkezésére.

Rendelések és új betegek felvétele naponta 2-5-ig.

TELEFON: 16-11. Általános árjegyzék vidékre ingyen.

Masodpernyi pontosságú óra az

„Omega” acél nyitott 30 kor.

„Omega” ezüst nyitott 44 ”

„Omega” ezüst dupla 49 ”

„Omega” arany nyitott 250 ”

Ritter Testvérek

órák és ókszeretek

BUDAPEST, V., Marokói-u. 4.

Petánovits

METROPOLE-SZALLÓJA

A télikerben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

kitünő zenekara játszik.

cs. k. árverező-intézet

(Dorotheum)

BÉCS, I. Dorotheergasse 17.

Elvállal: zongorát, cimbalmot, jó butort, díszítési tárgyakat, kocsikat, fogtököket, műtárgyakat, hagyatékokból és költözéseket, valamint mindenmü tárgyakat, új árak kivételével, elárverezésére.

Bejelentések naponta d. e. 9-12-ig.

WADLSTEINER F.

Christofle-ezüst, üveg- és porcellán

áruház

BUDAPEST, IV., Mária Valéria-utca 5. sz.

(Hungária szálló átellenében.)

Karácsonyi Vásár

leszállított árak mellett.

Tulhalmozott raktár.

Legfinomabb bol- és külföldi dúz aranyozással, remek szép festésű

Porcellán Étkező

teás-, kávé- és mosdó-készletek.

Rendkívüli olcsó

Komplet 6 személyre duzsan aranyozott és remek festésű

Étkezőkészlet 6,50

Étkező modern 8,50

Étkező rococo 10,50

12 személyre 25, 30 és 35 írt. Nagy választék rendkívül szép és olcsó

majolika vázák és tall tányérok.

ORTNER REZSŐ és Tsa

Teréz-körut 32.

VIDÉKI megrendelésnél kérjük a vasutállomást.

fából való testvérekkel, selyem hajjal, minden tagja mozgatható.
37 cm. hágyésában 1 korona, 37 cm. 2. 45 cm. 3. 47 cm. 4. 51 cm. 5. 55 cm. 6. 61 cm. 7. 66 cm. 15 korona.

Versenyszabár

Bpest, VII., Kerepesi-ut 50/c.

Arjegyzék ingyen.

Karácsonyi és újévi ünnepekre

ajánljuk jó hírnévnek örvendő asztali, pecsénye és csemege valamint valódi sherry portwein, madeira és malaga borainkat. Ot palackon felüli rendeléseket házhoz szállítunk.

Vázsonyi Gyula és Ede

palackbor raktára

VI., Aradi-utca 35. szám.

TELEFON 326.

Vendégül, szállás és kávéház tulajd. részére külön árjegyzék.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

A legszebb karácsonyi világítás

háztartásait a Pittner-féle

petroleum-gázégo-készülék,

minden lámpába alkalmazható! Nincs kormosás! Szép tiszta fény! Teljesen veszélytelen! Nagy petroleum megtakarítás! Nincs füstölés! Neiküldözhetetlen minden jobb háztartásban!

Ára 13 korona.

Kapható BUDAPESTEN

Brunner testvérek, IV. Koronahéreg-utca 3.

Magyar fém- és lámpaárugyár összes hőkjaitban.

Hesz Lázló és Társa, V. Nagykörúta-utca 5.

VIDÉKEKEN minden jobb lámpaárugyárban.

Magyarországi veséreképviselő:

SALGÓ IZSÓ Budapest

V. Koháry-u. 19/B.

Vidéki megrendelések csakis utánvételt mellett.

Prospectus ingyen.

Placht Testvérek

első, legnagyobb,

1830. évben alapított

hangszer és hangyára

Schönbach 379. sz.

Eger mellett Csehszágban

Ajánlja összes

vonó-, ütő- és fuvó-

hangszereit, a hang-

szerekhez való összes

hozzávalókat, minden-

nemű hurokat.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Mit vegyünk karácsonyra?

Sokan

még mai napig sem tudják méltányolni, hogy mily nagy szerepet játszik az ember életében a zene. A zene felvidít, lelkesít és nemesít.

Kinek alkalmá volt oly család belső körébe betekinteni, hol egy ugynevezett családi mechanikai hangszermár van, bizonyára meggyőződött róla, hogy a gyermekek ol-

ajtsanak azon napokint örágik, meg nem unva években keresztül és határtalan a szülők öröme, ha a kicsinyek ezen a révén megtanulnak táncolni és künböző népszerű dalokat énekelni.

Minden ajándéktárgy csak ideig-öráig tartó mülo örömszer-ez, csak a zene az, mely állandóan szórakoztatja gy a felnötteket, mint a gyermekeket.

Kossuth Lajos-utca sarok, Károly-körut 2. és főúletünkben Kerepesi-ut 36. szám.

Sternberg Ármin és Testvére

es. és kir. udvari hangszergyár.

Vannak a mai korban olyan hangszerek, melyeken nem kell tudni játszani, mégis azon a legszebb zenedarabokat előadhathatjuk. Vannak phonographok, melyek a színházat tényleg helyettesítik, a világ valamennyi művészeinek énekeit, zenéjét és szavalaikat életűen hallatják.

Vidékre ingyen küldünk tájékoztató képes árjegyzéket: mechanikai családi hangszerekről, phonographokról, cimbalomról, zongoráról, harmonium és harmonkórtól és egyéb hangszerekről, csak megnevezendő, mirol érdeklődik.

Külföldi karácsonyi kiállítás rendeztünk szabad megtekintésre vásárlási kényszer nélkül, Zenepalotai zongoratermünkben

A fent ábrázolt a nikkeltől készült karácsonya-árvány ünnepélyos zenekészlet mellett lassu ütemben forgatja a karácsonyát a szent ünnep felnyét nagyban emeli. Ára 20-25 fr.

Az ujonnan átalakított és megnagyobbított

PÁRISI NAGYÁRUHAZ

BUDAPEST,
VII., KEREPESI-UT 38.

A NAGY KARÁCSONYI KIÁLLITÁSI VÁSÁRT

Játékárúk.
Diszmutárúk.

MEGNYITOTTA.

Porcellánárúk.
Uri- és női divat.

KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK a közkedvelt egy- és kétkoronás áruosztályról és az összes árucikkekről INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Nyakkendő

elismerett kiváló minőségben, szép dobozokban, olcsó árakon ajánl mint célszerű karácsonyi ajándékul

„A Nyakkendő Király”-hoz

Budapest, Andrássy-ut 29.

Óriási raktár nyakkendők, gallérok, kézelők, tük- és gombokban.

!!Nélkülözhetetlen minden sérvbajosnak!!

„POLITZER” által feltalált és legújabbban ismét megjavított orv. és kir. kísér. szab. gummiszerkezet, mert az eddigi sérvkötők összes hiányait pótolja és enyhülést meg nyugalmas szerez. A legújabb orvosi tekintélyek a sérvkötőt a legjobbnak ismerték el és számos bel- és külföldi kongresszión irat bizonyítja cél-szerűségét. A tiszta gummiból készült sérvkötő előnye, hogy teljesen elfedi a sérvkaput, nem csúszik, nem okoz kellemetlen nyomást és úgy éjjel, mint nappal hordható.

Árak: egyoldali 7 és 10 frt., kétoldali 10 és 16 frt.

Megrendeléseket pontosan a legnagyobb titoktartás mellett csak nálunk **Pollitzer Mór és Fia** os. és kir. szab. kószerezészek. Budapest, V., Deák Ferenc-utca 10/h. Legrégibb cég a szakmában a fővárosban.

Alapítástól 1858-ban. Árjegyzék kívánatra zárt és föliratok nélküli borítékban bérmentve küldeték.

Zálogházhoz veszek cédulákat.

Eladok karácsonyi és újévi ajándékul

13 intos ezüst evőeszközt 12 személyre 140 frt, 6 személyre 65 frtot kezdve és feljebb. Mindennemű finom ezüst tárgyak barokk és francia stílusban. Nagy rakár arany férfi láncokból, masszív aranygyűrűk 6 forint 40 kr. arany férfi órák 12 frt, arany női órák 9 frtot kezdve 12 darab masszív evőeszköz 6 frt 50 kr.

Képes árjegyzéket bérmentve is ingyen.

Grünberger A. Béla örököséi Budapest, Harisbazar, Váci-utca 30. l. em. 23.

BUTOR

jó, szolid kivitelben, előnyös részletfizetésre.

Náthán Ignác kárpitos- és asztalos-butor egyoldali főrakátár VII. ker. Erzsébet-körút 23. Árjegyzéket vidékre ingyen és bérmentve

Dr. Herz Miksa Bécsben 10581. számú „Ujtás mechanotherapeutikus készülékeken” című 1897. szept. 4-étől kelt magyar szabadalmára vevők vagy engedélyesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „W. T. 6430” alatt Mosse Kudofohoz, Bécs, I. Seilerstätte 2. intézendők.

E HÉTEN!

Tennis flanell mtrje **13 kr.**

WEINER MÁTYÁS női-divat-áruházában BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 3

„Reuma-szesz”, orvosi tekintélyek által kit. ell. kísér. Bámulatos gyors és biztos hatású, a test bármennyű fájdalmát, u. m. reumatizist, ízületi, köszvény, szagrádás, szurdás, nyíliláda stb. ellen. Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet. 1 üveg ár: 1 korona, erősebb üveg ára 2 korona 40 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszertárban, ugyancsak a kószító

Widder Gyula gyógyszerésznél S.-A.-Ujhely. Főrakátár: Török József gyógyszer. urnál Budapest, Király-utca 12. sz. és dr. Egger-Jéle gyógyszerésznél a „Nador”-hoz.

BUTOR modern lakás-berendezések! Nagy karácsonyi és újévi eladás **NEMES és LENGYEL** butor iparosoknál Budapest, IV., Kecskeméti-utca 6. I. Nagy választék egy polgári, mint a legfokozottabb igényeknek megfelelő modern kivitelű hála-, ebéd-, szalon- és úri szoba-butorokban. Az igen tisztelt vevőket a saját érdekében felhívjuk, szükségleteik beszerzése előtt tájékozás céljából, raktárunkat megtekinteni.

Titkos betegségek gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyvesztést, hólyagbajokat, májkáros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs borbajokat és az éntörtézesből támadt idegbetegségeket. Meglepi az eredmény férfinyugtaságnál (impotentia) egy fiatal, mint legrovidebb egyneként. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógy-szerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz. (Dohány-utca sarkán, I. emelet). Bejárata a lépcsőnél. Külön váróterem. Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Ki megtámadott egészségét visszakapni akarja, használjon Huszár gyógyszerész-féle **Injektívó sanktumot és Sanktum-tokooskát,** melyek még idült neml bajoknál is kitűnő biztos hatással vannak, följár injektívó 6 korona, 1 doboz 120 tokooska 8 korona bérmentve. Legjobb vértisztító neml bajok után a Huszár gyógyszerész-féle napontkint délután 4—7 óráig. Sarsaparilla-kivonat Elegendő egy teljes kúra . . . Kapható Bpsten: Török J. gyógyszerésznél, Király-utca 12. Dr. Egger L. Váci-körút 17. valamint Huszár A. gyógyszerésznél Ujpest, Templom-tér 10. sz.

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATT! Gerő Ferenc katona előkészítő-iskolája az **egyéves önkéntességi képesítő vizsgára.** VI. Nagy János-utca 3. szám. Ezen több év óta fennálló és szép sikerrel működő iskola előkészíti az önkéntességi vizsgára kiváló középiskolai tanárok közreműködésével olyan ifjakat, kik az önkéntességre jogviszonyú bizonyítvánnyal nem bírnak. Résztételre ismeretlen kívánatra küldeték. — Beiratás napontkint délután 4—7 óráig. Az új tanfolyam január 2-án kezdődik és 6 óra terjed. **VIDÉKIEK RÉSZÉRE INTERNATUS.**

Magyar Könyvtár Szerkesztő: **RADÓ ANTAL** Kiadja: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

11. novemberi füzetek a következők:

Egy-egy szám ára 30 fillér. Minden füzet egyenként kapható. Teljes jegyzék minden könyvkereskedésben kapható. Az eddig megjelent számok részletfizetésre is kaphatók.

Megrendelhetők **LAMPEL ROBERT (WODIANER F. ÉS FIAI)** CS. ÉS KIR. UDV. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, VI., BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM és minden könyvkereskedésben.

Színházak heti műsora.

M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
d. u. Vasárnap este	—	A vasgyáros	Ocskay brigadóros	A vereshaju
	Carmen	Karácsonytálot	A száha	Katalin
				A svinákok
				A Vestaszűzek

